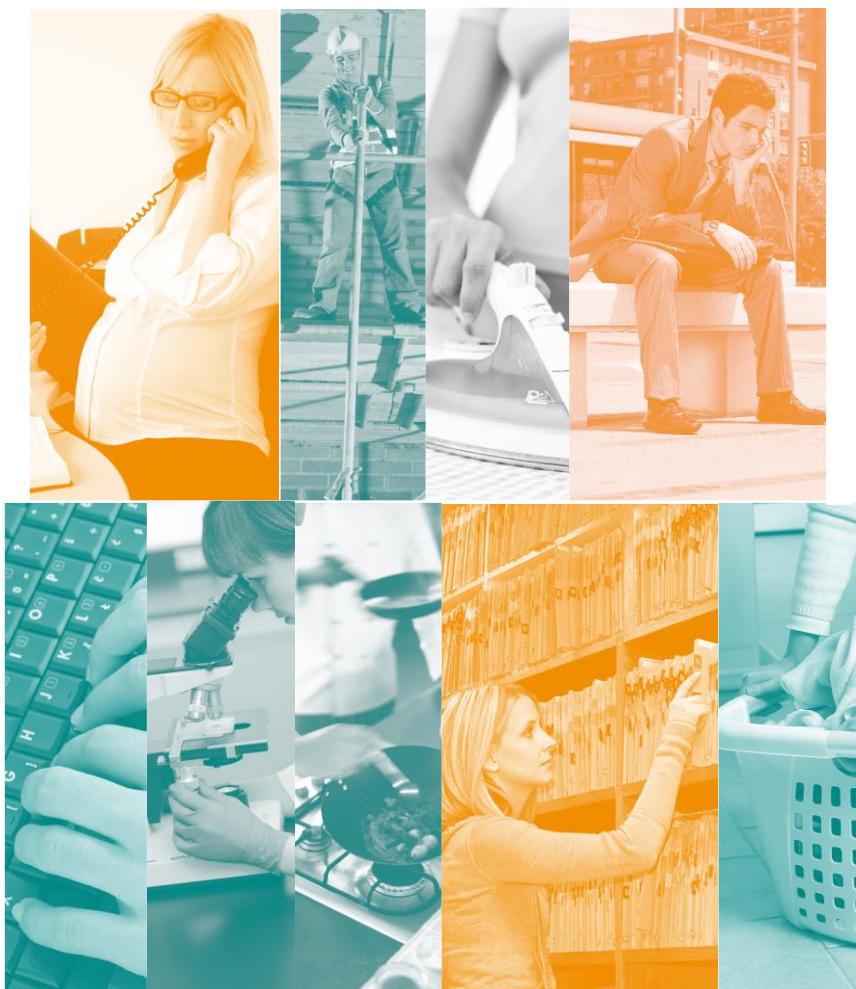

Any 2016

Indicadors de salut laboral de Barcelona

C S B Consorci Sanitari
de Barcelona

**Agència
de Salut Pública**

Autoria

Imma Cortès Franch
Lucía Artazcoz

Servei de Salut Laboral
Agència de Salut Pública de Barcelona
Unitat de Salut Laboral de Barcelona

Barcelona, novembre de 2017

Citació recomanada: Cortès-Franch I, Artazcoz L. Indicadors de salut laboral de Barcelona, any 2016. Barcelona: Agència de Salut Pública de Barcelona, 2017.

Índex

INTRODUCCIÓ	1
OBJECTIUS	3
INDICADORS	3
RESULTATS	5
ESTRUCTURA ECONÒMICA I CARACTERÍSTIQUES DE LA POBLACIÓ	
TREBALLADORA	5
1. Taxa d'activitat	5
2. Població activa	6
3. Empreses i persones treballadores segons la grandària de l'empresa	8
4. Empreses segons sector econòmic	9
CONDICIONS D'OCUPACIÓ	10
5. Població ocupada	10
6. Taxa d'atur	11
7. Atur de llarga durada	12
8. Atur sense cobertura	13
9. Taxa de temporalitat	14
10. Contractació temporal	15
11. Població ocupada no assalariada	17
12. Treball a temps parcial	18
13. Salari	19
ESTAT DE SALUT	21
14. Incidència de lesions per accident de treball amb baixa	21
15. Incidència de malalties professionals	21
16. Incidència de malalties relacionades amb el treball	21
17. Tipus de lesions greus i mortals per accident de treball	23
18. Tipus de malalties professionals amb baixa	29
19. Tipus de malalties relacionades amb el treball	32
RECURSOS PER A LA PREVENCIÓ	35
20. Capacitat de fer complir la legislació específica de salut i prevenció de riscos laborals	35
CONCLUSIONS	36
REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	38

INTRODUCCIÓ

Els determinants socials de la salut són les condicions en què les persones neixen, creixen, viuen, treballen i envelleixen. Aquestes circumstàncies estan determinades per la distribució dels diners, el poder i els recursos a nivell mundial, nacional i local. Els determinants socials de la salut són els principals responsables de les desigualtats en salut, és a dir, les diferències injustes i evitables en l'estat de salut entre els diferents grups socials.¹

Els factors relacionats amb les condicions de treball i d'ocupació són un dels determinants socials de la salut i les desigualtats en salut. La figura 1 sintetitza el marc conceptual que descriu els factors relacionats amb la salut i les desigualtats en salut a les àrees urbanes o ciutats, que tenen característiques específiques diferents d'altres àmbits d'actuació com el país o la comunitat autònoma. En aquest model, l'ocupació i les condicions de treball formen part del context socioeconòmic, que com la majoria de factors d'aquest context, tot i que són responsabilitat del govern del país, els governs de les ciutats tenen la capacitat de modificar-los. A més del context físic i socioeconòmic, a les ciutats existeixen diferents entorns que són els espais on les persones interactuen i on es causen problemes relacionats amb la salut o es creen condicions que potencien i milloren la salut; el lloc de treball és un d'aquests entorns.

Les condicions d'ocupació i de treball poden variar d'acord amb els diferents eixos de desigualtat, com la classe social, el gènere, l'edat, l'origen ètnic o la migració, eixos que determinen l'estructura social.

Figura 1. Model dels determinants socials de la salut i desigualtats en salut a les àrees urbanes.

Font: elaborat pel projecte Ineq-cities: <https://www.ucl.ac.uk/ineqcities/> (Borrell C et al. J Epidemiol Comm Health).²

Unes 800.000 persones residents a Barcelona són població activa i per tant estan exposades a condicions d'ocupació i de treball amb efecte potencial sobre la seva salut, immerses en un mercat laboral i unes formes de treballar que s'han modificat substancialment en els últims anys i continuen un ritme de canvi extremadament ràpid. La crisi econòmica que va començar al 2008, a més, ha tingut un impacte extraordinari en el mercat de treball del nostre entorn, en les condicions de treball i conseqüentment, en la salut de la població treballadora.

En aquest context, els agents implicats en la salut i la prevenció dels riscos laborals necessiten, cada vegada més, dades vàlides, exhaustives, representatives i actualitzades per a la presa de decisions. Per respondre a les necessitats d'informació dels diferents actors implicats en la salut i la prevenció de riscos laborals, es proposa un sistema d'indicadors estructurats en cinc grups, d'acord amb les recomanacions de l'Organització Mundial de la Salut (OMS)³:

1. *Estructura sociodemogràfica i característiques generals de la població treballadora.*
2. *Condicions d'ocupació.*
3. *Riscos laborals.*
4. *Estat de salut.*
5. *Recursos per a la prevenció.*

Atesa la periodicitat de les dades secundàries que s'utilitzen, així com la necessitat dels agents a qui van adreçades, es proposen dos productes finals de contingut i periodicitat diferents:

- Periodicitat anual: 20 indicadors amb informació dels grups 1, 2, 4 i 5.
- Periodicitat quadriennal (o segons la realització de l'Enquesta de Salut de Barcelona) amb indicadors sobre els cinc grups.

En aquest document es presenta el primer dels productes. En congruència amb el marc conceptual esmentat, els indicadors s'analitzen tenint en compte els eixos de desigualtat sempre que la font de les dades ho permeti. Així molts s'han analitzat segons el sexe i l'edat, alguns segons la classe social ocupacional o el nivell d'estudis i pocs segons la nacionalitat.

OBJECTIUS

Objectius principals

1. Monitoritzar l'evolució del mercat de treball de Barcelona.
2. Monitoritzar les tendències de les condicions d'ocupació i els trastorns de salut laboral.
3. Detectar canvis en alguns determinants de la salut (característiques del mercat laboral, condicions d'ocupació, recursos per a la prevenció).
4. Identificar canvis en les condicions de treball i d'ocupació i els trastorns de salut laboral segons els eixos de desigualtat social.

Objectius secundaris

5. Guiar la planificació, execució i avaluació de programes per prevenir i controlar malalties, lesions o exposicions de risc.
6. Contribuir a la priorització en l'assignació de recursos.
7. Contribuir a l'avaluació de les intervencions preventives.

INDICADORS

Per a cada indicador, en l'apartat de resultats, es descriuen la definició, la fórmula de càlcul i les fonts d'informació.

- *Estructura econòmica i característiques de la població treballadora*

- Taxa d'activitat segons sexe i edat.
- Població activa segons sexe, edat, nivell de formació i nacionalitat.
- Empreses i persones treballadores segons la grandària de l'empresa.
- Empreses segons sector econòmic.

El compte de cotització a la Seguretat Social està constituït per un conjunt de persones treballadores per compte aliena, que desenvolupen la seva activitat laboral en un o més centres de treball d'una mateixa empresa, en una mateixa província i generalment sota una mateixa activitat principal, però no necessàriament, i amb característiques homogènies en relació a la cotització a la Seguretat Social. El compte de cotització s'ha utilitzat en el càlcul dels dos darrers indicadors com una aproximació al nombre d'empreses ubicades a Barcelona i de treballadors i treballadores ubicades en les empreses, independentment de la seva residència. En aquest segon cas pot existir algun biaix atès que la xifra d'afiliats i afiliades als comptes de cotització situats a la ciutat de Barcelona, no permet conèixer amb exactitud la situació laboral de les persones residents a Barcelona (hi poden haver persones treballadores que resideixen en altres municipis), ni tampoc els llocs de treball efectivament localitzats a la ciutat (hi poden haver treballadors i treballadores que pertanyen a una mateixa empresa que treballen en altres municipis de la província de Barcelona i persones treballadores de la ciutat adscrites al compte de cotització de la seva empresa domiciliat a un altre municipi de la província).

- *Condicions d'ocupació*

- Població ocupada segons sexe, edat, nivell de formació i nacionalitat.
- Taxa d'atur segons sexe i edat.
- Atur de llarga durada segons sexe i edat.
- Atur sense cobertura.
- Taxa de temporalitat.
- Contractació temporal segons sexe, edat, nacionalitat i durada (inferior a 1 mes).
- Població ocupada no assalariada.
- Treball a temps parcial segons sexe.
- Salari segons sexe, edat i jornada.

La informació que recullen els dos apartats anteriors permet caracteritzar la població activa de Barcelona segons grans trets atenent a algunes característiques de les condicions de treball i ocupació relacionades amb la salut de la població.

- *Estat de salut*

- Incidència de lesions mortals, greus i lleus per accident de treball amb baixa.
- Incidència de malalties professionals amb baixa i sense baixa.
- Incidència de malalties relacionades amb el treball.
- Tipus de lesions greus i mortals per accident de treball amb baixa segons sexe i classe social ocupacional.
- Tipus de malalties professionals amb baixa segons sexe i classe social ocupacional.
- Tipus de malalties relacionades amb el treball segons sexe i classe social ocupacional.

Respecte els indicadors que recullen informació sobre les lesions per accident de treball (LAT) i malalties professionals (MP), cal tenir en compte algunes consideracions. Malgrat s'han descrit diferents limitacions en relació al registre d'aquests problemes de salut [com per exemple que es recullen fora de l'estructura de la salut pública, que estan basats en dades notificades majoritàriament per les persones empresàries, que existeix un important subregistre (especialment pel que fa a les MP) que reflecteix més la cobertura dels sistemes de compensació i dels sistemes de notificació que no pas la incidència real d'aquestes malalties⁴], s'inclouen en la major part de sistemes d'informació en salut laboral^{3 5 6}. Per exemple, l'OMS inclou la incidència de MP com un indicador bàsic dels sistemes d'informació en salut laboral per l'interès que tenen aquests trastorns i a més recomana incloure aquesta informació en els sistemes locals, ja que a aquest nivell permet la comparació dins el mateix país i també la monitorització del seu comportament.

D'altra banda, pel càlcul d'un dels indicadors de les LAT se'n tenen en compte quatre tipus: *in itinere*, no traumàtics, de trànsit en jornada laboral i traumàtics en jornada laboral. D'aquesta manera se separen els accidents en funció de la relació amb diferents condicions de treball i al mateix temps permet comparar amb dades d'altres indrets de l'Estat i d'altres sistemes d'informació en salut laboral basats en la proposta de l'OMS.

Pel càlcul dels denominadors de les incidències de LAT i MP s'utilitza la població ocupada donada d'alta al règim general de la Seguretat Social, que és el majoritari^a (s'utilitza l'expressió població afiliada). El numerador es refereix a totes les LAT o MP ocorregudes en persones que tenen cobertes les contingències professionals, això significa que a més del règim esmentat hi pot haver LAT i MP ocorregudes en persones en altres situacions minoritàries, com les persones autònomes que tenen cobertes aquestes contingències. Un altre aspecte que cal tenir en compte en relació tant als numeradors com als denominadors és que es refereixen a persones donades d'alta a la Seguretat Social en un centre de cotització de Barcelona i per tant el centre de treball podria estar localitzat en un altre municipi.

Les formes d'obtenció d'informació més habituals respecte les malalties relacionades amb el treball (MRT) són les enquestes, els registres específics i, en els casos que existeixen, els sistemes de notificació basats en una xarxa de metges sentinella. L'OMS considera que aquests tipus de trastorns encara estan en fase de recerca i que no es poden mesurar directament amb mètodes establerts que permetin construir indicadors, per tant ara per ara no els recomana entre els indicadors bàsics per la manca de comparabilitat entre països. Malgrat això, destaca l'interès d'aquesta informació en els àmbits en què se'n disposi, motiu pel qual s'han inclòs indicadors obtinguts del sistema de vigilància de MRT *Treball al CAP* de la Unitat de Salut Laboral (USL) de Barcelona, que són notificades pels professionals dels Centres d'Atenció Primària (CAP) de la ciutat.

- *Recursos per a la prevenció*

- Capacitat de fer complir la legislació específica de salut i prevenció de riscos laborals.

La informació sobre els recursos per a la intervenció és un aspecte molt rellevant en qualsevol sistema d'informació en salut laboral. Donada la manca d'informació a nivell local es proposa utilitzar un indicador habitual en aquests sistemes que no ha estat utilitzat abans a Barcelona^{5 6}. El numerador de l'indicador es refereix al nombre d'inspectors i inspectores de la Seguretat Social amb àmbit d'actuació a la província de Barcelona, però que atesa l'organització d'aquesta institució, és el mateix personal que actua a nivell de la ciutat de Barcelona.

^a A partir del 2n trimestre de 2012 inclou el Règim Especial, a extingir.

RESULTATS

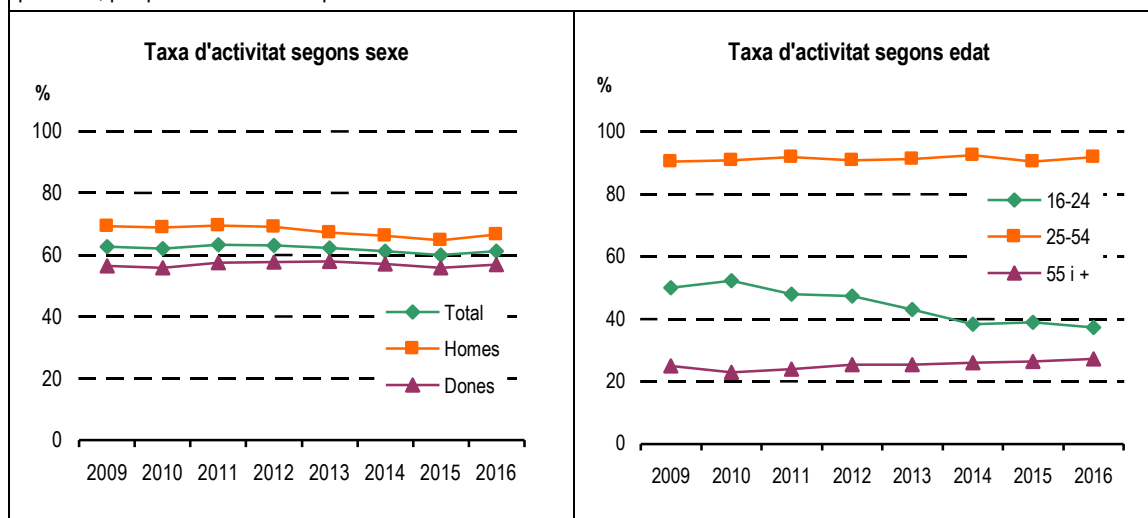
ESTRUCTURA ECONÒMICA I CARACTERÍSTIQUES DE LA POBLACIÓ TREBALLADORA

1. Taxa d'activitat

- Definició: Proporció de població activa entre la població de 16 anys i més.
- Càlcul: Nombre de persones actives / Nombre de persones de 16 anys i més.
- Font: EPA. Elaboració del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona (DEAB) a partir de dades de l'Institut Nacional de Estadística (INE).

Taxa activitat (%)		SEXE		EDAT		
	<i>Total</i>	<i>Homes</i>	<i>Dones</i>	<i>16 – 24</i>	<i>25 - 54</i>	<i>55 i +</i>
2009	62,6	69,3	56,5	50,0	90,3	25,1
2010	62,1	68,9	55,9	52,2	90,7	23,0
2011	63,2	69,6	57,4	47,9	91,9	23,9
2012	63,1	69,1	57,7	47,3	90,8	25,4
2013	62,3	67,3	57,8	43,0	91,1	25,4
2014	61,2	66,2	57,0	38,4	92,4	26,0
2015	59,9	64,7	55,8	38,9	90,3	26,4
2016	61,3	66,6	56,8	37,3	91,9	27,3

Nota: L'any 2014 va canviar la base poblacional. Les dades del període 2009-2013 s'han revisat amb la nova base de població, per poder establir comparacions.

- ➡ Les persones majors de 54 anys, les de 16 a 24 anys i les dones són els grups amb menors taxes d'activitat.
- ➡ El 2016 ha augmentat la taxa d'activitat en tots els grups analitzats excepte el de les persones més joves en què ha disminuït^b. L'augment ha estat superior en els homes (que seguien una tendència decreixent des de 2012) que en les dones. L'evolució en els darrers anys dels dos grups d'edat extrems ha estat divergent: ha anat disminuint en les persones de 16 a 24 anys i augmentant en les majors de 54 anys.

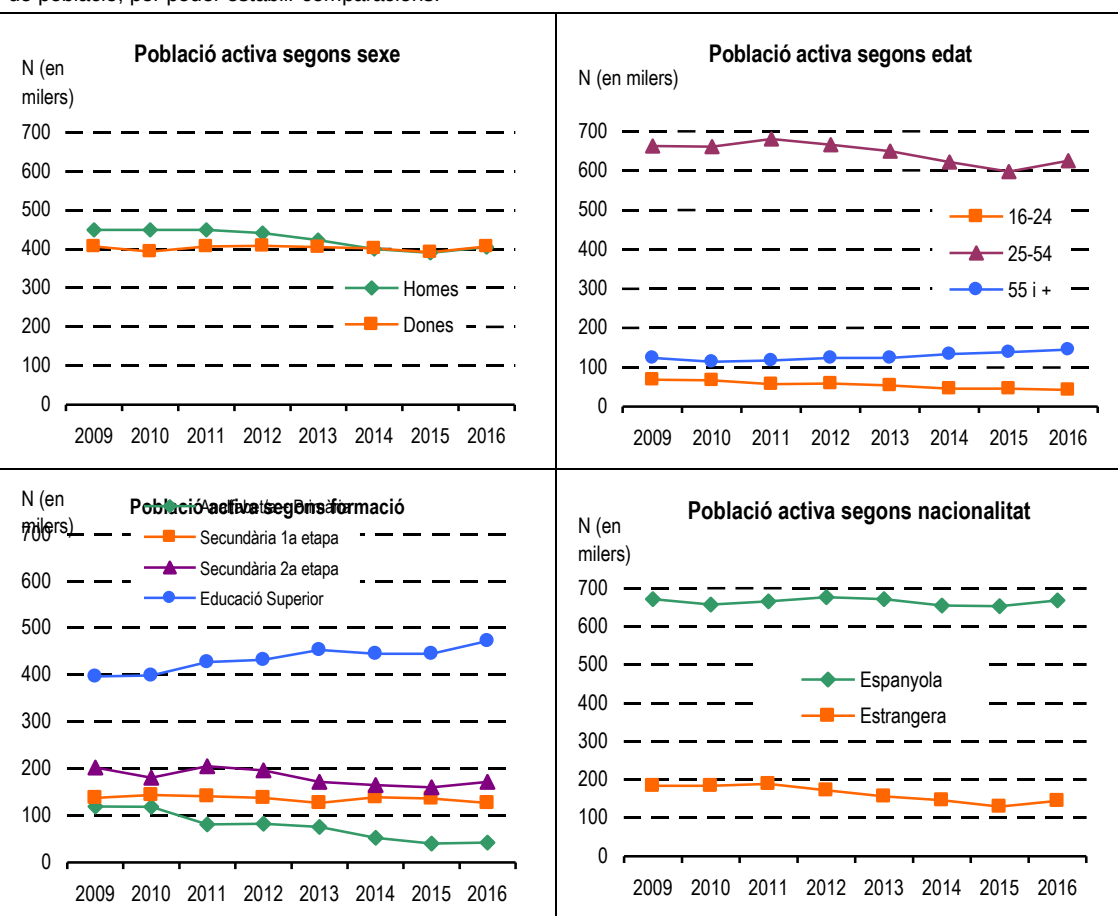
^b Cal tenir en compte que a partir de l'any 2014 la font d'informació proporciona les dades agregades dels dos grups d'edat més joves (fins el 2013 eren dos grups, un de 16 a 19 anys i un de 20 a 24 anys. Durant tots els anys anteriors, el grup més jove era el de menor taxa d'activitat, que havia anat reduint-se fins arribar al 13,0% l'any 2013. Es poden consultar les dades del període 2009-2013 a: Indicadors de Salut Laboral de Barcelona. 2013).

2. Població activa

- Definició: Nombre de persones de 16 anys i més ocupades o en atur.
- Càlcul: Nombre de persones de 16 anys i més ocupades o en atur.
- Font: EPA. Elaboració del DEAB a partir de dades de l'INE.

Població activa (en milers)	SEXE		EDAT			NIVELL FORMACIÓ ^c				NACIONALITAT	
	Homes	Dones	16 – 24	25 - 54	55 i +	Analfabets i Ed. Primària	Ed. Secundària 1a Etapa	Ed. Secundària 2a Etapa	Educació Superior	Espanyola	Estrangera
2009	449,2	406,1	68,7	662,1	124,4	119,0	137,7	202,2	396,4	671,4	183,8
2010	448,7	393,2	66,7	661,0	114,3	118,5	144,1	180,3	399,0	657,6	184,4
2011	448,7	405,9	57,4	679,9	117,3	80,9	141,2	204,9	427,7	665,7	188,8
2012	440,5	408,3	59,3	665,6	124,0	82,6	137,5	196,6	432,2	676,6	172,3
2013	423,2	404,3	53,5	649,5	124,4	75,5	126,9	171,7	453,3	671,3	156,2
2014	399,8	401,6	46,1	621,1	134,2	52,2	139,3	164,9	445,0	654,8	146,6
2015	390,4	391,7	46,1	597,9	138,2	40,5	136,4	160,5	444,8	652,8	129,4
2016	405,5	407,2	42,4	625,6	144,8	42,1	126,8	171,7	472,2	668,1	144,6

Nota: L'any 2014 va canviar la base poblacional. Les dades del període 2009-2013 s'han revisat amb la nova base de població, per poder establir comparacions.

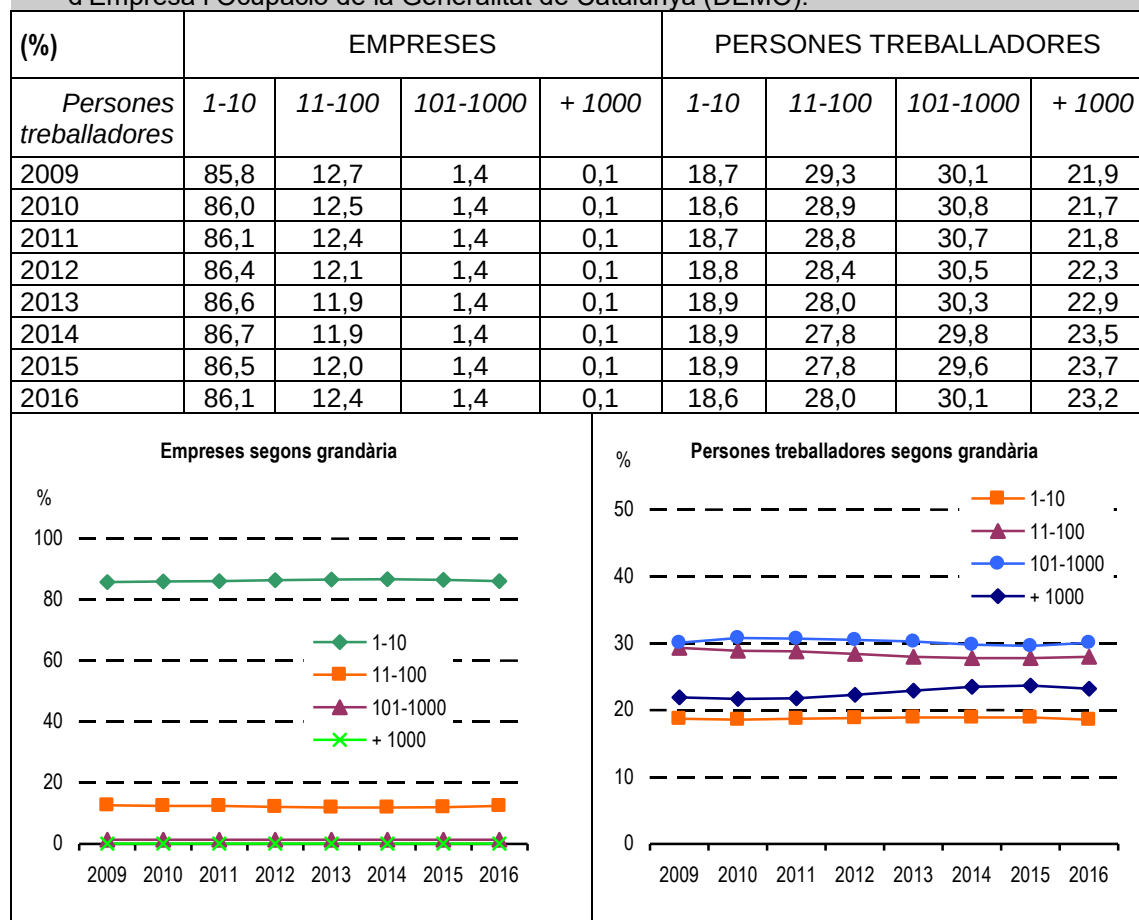

^c Degut a un canvi en la disponibilitat de les dades, des de 2014 s'ha substituït l'anàlisi segons el sector econòmic que es venia fent fins a 2013 per l'anàlisi segons el nivell de formació.

- ➡ Els grups amb més població activa són les persones de 25 a 54 anys, les que tenen educació superior i les de nacionalitat espanyola.
- ➡ La població activa ha augmentat en tots els grups analitzats excepte les persones de 16 a 24 anys i les que tenen formació de primera etapa d'educació secundària, en què ha disminuït.
- ➡ El nombre de persones actives ha augmentat de manera similar en ambdós sexes, de manera que com en els dos darrers anys hi ha més dones actives que homes. Destaca l'augment de les persones amb formació de segona etapa d'educació secundària (augment del 7%) i les que tenen educació superior (6,2%), així com les persones de nacionalitat estrangera (augment de l'11,7% en les persones estrangeres i del 2,3% en les espanyoles).

3. Empreses i persones treballadores segons la grandària de l'empresa

- Definició: Proporció d'empreses i de persones treballadores segons la grandària de l'empresa (en empreses d'almenys un/a treballador/a).
- Càlcul:
 - Nombre de comptes de cotització segons grandària / Nombre de comptes de cotització.
 - Nombre de persones treballadores afiliades al règim general i especials de la Seguretat Social / Nombre de comptes de cotització.
- Font: Elaboració pròpia. Informació del DEAB a partir de dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya (DEMO).

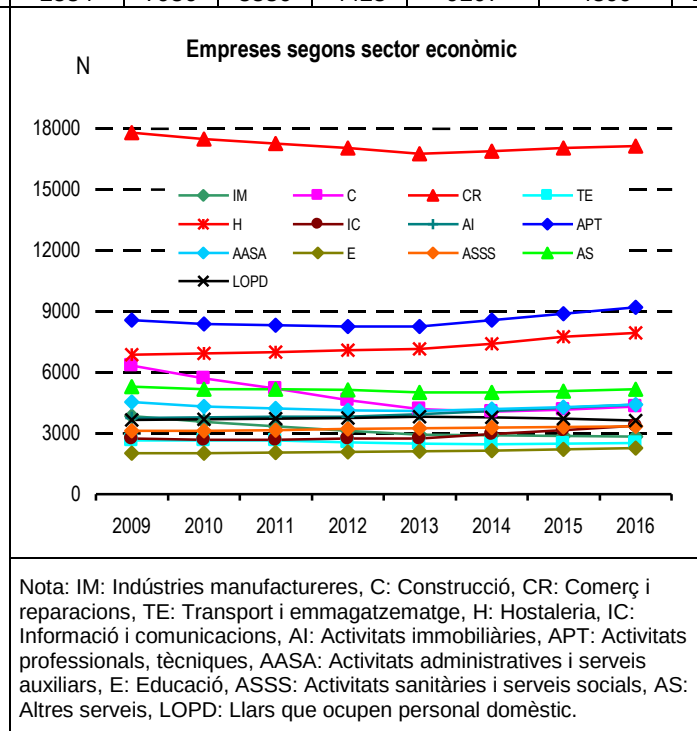

- Les empreses majoritàries són les que ocupen entre 1 i 10 persones, en canvi aquestes empreses petites són les que ocupen a menys persones treballadores (menys del 20%). Contràriament, només el 1,5% de les empreses (les més grans de 100 persones) ocupen a més de la meitat dels treballadors i treballadores.
- El 2016 han disminuït les empreses petites (1-10 persones) que havien anat augmentant durant tot el període analitzat fins 2014, i també ha disminuït el nombre de persones que treballen en empreses d'aquesta grandària. Contràriament ha augmentat el nombre d'empreses d'11 a 100 persones treballadores i també ha augmentat, encara que lleugerament, el nombre de persones que hi treballen. Les empreses més grans (els dos grups de més de 100 persones treballadores) han seguit ocupant el 53,3% de la població afiliada.

4. Empreses segons sector econòmic

- Definició: Nombre d'empreses segons el sector^d.
- Càlcul: Nombre de comptes de cotització segons el sector.
- Font: Elaboració pròpia. Informació del DEAB a partir de dades del DEMO.

	Indústries manufactureres	Construcció	Comerç i reparacions	Transports i emmagatzematge	Hostaleria	Informació i comunicacions	Activitats immobiliàries	Activitats professionals, tècniques	Activitats administratives i serveis auxiliars	Educació	Activitats sanitàries i serveis socials	Altres serveis	Llars que ocupen personal domèstic
2009	3854	6333	17820	2635	6860	2731	3738	8575	4543	2007	3123	5306	3665
2010	3548	5714	17509	2639	6937	2669	3781	8395	4328	2028	3128	5170	3695
2011	3326	5202	17285	2637	6994	2692	3800	8332	4209	2048	3156	5179	3705
2012	3116	4631	17042	2565	7090	2747	3827	8246	4126	2080	3202	5131	3744
2013	2931	4188	16774	2481	7153	2747	3930	8269	4083	2102	3240	5023	3812
2014	2896	4068	16908	2454	7401	2952	4083	8580	4188	2158	3268	5020	3770
2015	2855	4153	17057	2479	7748	3144	4253	8888	4281	2206	3306	5078	3717
2016	2838	4307	17156	2534	7936	3386	4428	9207	4399	2261	3330	5156	3631

- ➡ El comerç i reparacions és el sector amb major nombre d'empreses, seguit a distància per les activitats professionals, tècniques i l'hostaleria.
- ➡ Durant 2016 ha augmentat el nombre d'empreses en gairebé tots els sectors analitzats. Igual que el 2015, l'excepció són les indústries manufactureres (que han seguit la tendència decreixent de tot el període analitzat) i les llars que ocupen personal domèstic, que han disminuït lleugerament. En relació a 2015 destaca l'augment del sector de la informació i comunicacions (7,7%) i de les activitats immobiliàries (4,1%).

^d S'exclouen de l'anàlisi els sectors amb menys del 2% d'empreses: Agricultura, ramaderia i pesca, Indústries extractives, Energia elèctrica i gas, Aigua, sanejament, residus, Activitats financeres i d'assegurances, Administració pública, Activitats artístiques, recreatives, Organismes extraterritorials.

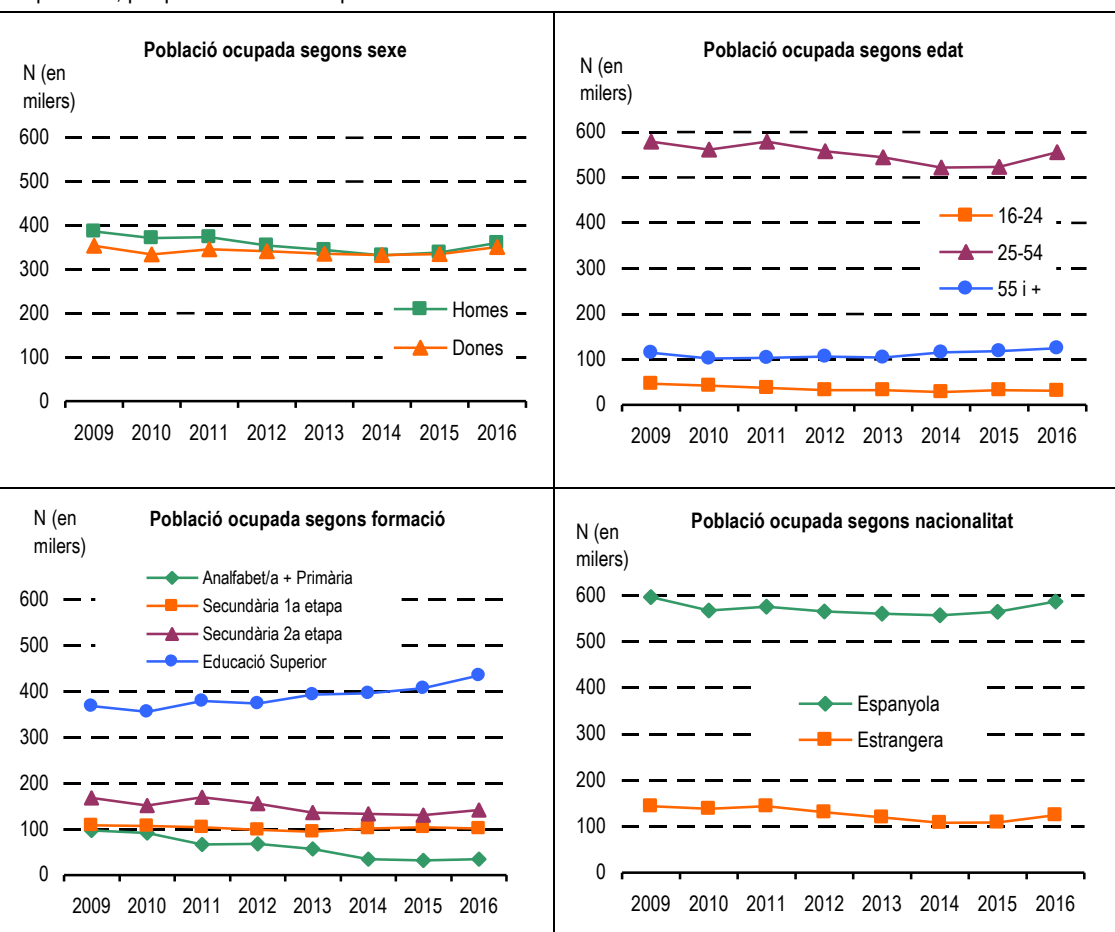
CONDICIONS D'OCUPACIÓ

5. Població ocupada

- Definició: Nombre de persones de 16 anys i més ocupades.
- Càlcul: Nombre de persones de 16 anys i més ocupades.
- Font: EPA. Elaboració del DEAB a partir de dades de l'INE.

Població activa (en milers)	SEXE		EDAT			NIVELL FORMACIÓ				NACIONALITAT	
	Homes	Dones	16 – 24	25 - 54	55 i +	Analfabetes i Ed. Primària	Ed. Secundària 1a Etapa	Ed. Secundària 2a Etapa	Educació Superior	Espanyola	Estrangera
2009	386,4	353,6	46,5	579,0	114,6	96,7	107,7	167,9	367,7	596,3	143,7
2010	371,4	334,4	42,4	561,5	101,9	91,8	106,7	151,1	356,2	567,5	138,3
2011	373,2	346,1	37,3	578,7	103,3	66,1	104,1	169,5	379,6	575,5	143,8
2012	354,9	341,3	32,2	557,7	106,3	68,3	98,0	156,0	374,0	565,4	130,9
2013	344,4	336,0	32,1	544,5	103,9	57,4	94,3	135,7	393,1	560,8	119,7
2014	332,1	332,9	27,8	522,0	115,3	35,0	101,6	133,0	395,5	557,3	107,7
2015	338,6	334,8	32,2	523,3	117,9	32,3	104,8	130,0	406,3	565,0	108,4
2016	360,2	351,2	31,2	555,5	124,8	34,7	101,2	141,3	434,3	586,7	124,7

Nota: L'any 2014 va canviar la base poblacional. Les dades del període 2009-2013 s'han revisat amb la nova base de població, per poder establir comparacions.

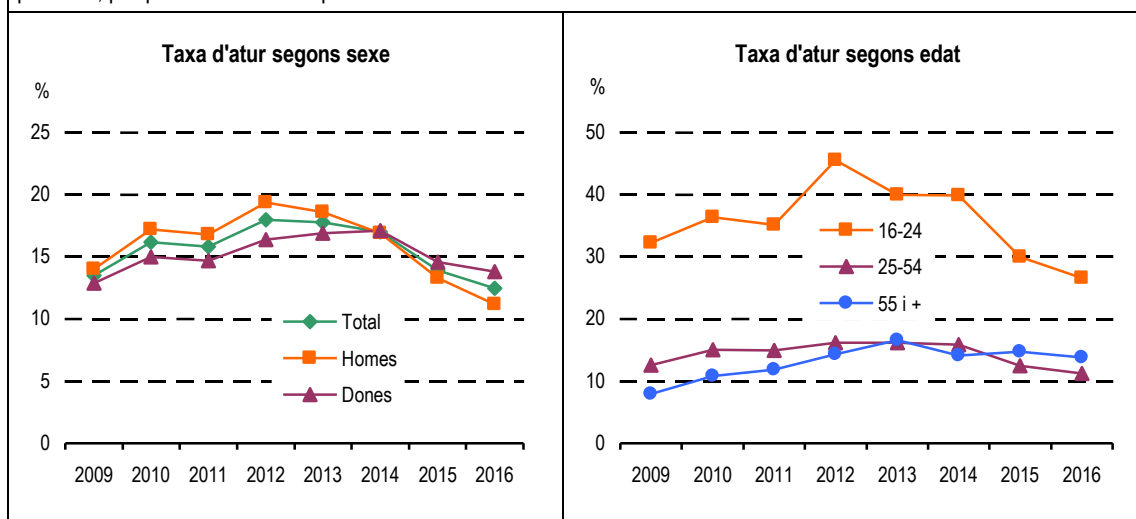
- ➡ Els grups amb menys població ocupada són les dones (lleugerament inferior als homes), les persones de 16-24 anys, les analfabetes i amb educació primària i les estrangeres.
- ➡ El 2016 ha augmentat la població ocupada en tots els grups analitzats, excepte les persones de 16 a 24 anys i les que tenen formació de primera etapa d'educació secundària, en què ha disminuït. Destaca l'increment en els homes (6,4%), les persones analfabetes i amb educació primària (7,4%) i les que tenen segona etapa d'educació secundària (8,7%), així com en les persones de nacionalitat estrangera (15,0%).

6. Taxa d'atur

- Definició: Proporció de població aturada entre la població activa.
- Càlcul: Nombre de persones en atur / Nombre de persones actives.
- Font: EPA. Elaboració del DEAB a partir de dades de l'INE.

Taxa d'atur (%)		SEXE		EDAT		
	<i>Total</i>	<i>Homes</i>	<i>Dones</i>	<i>16-24</i>	<i>25-54</i>	<i>55 i +</i>
2009	13,5	14,0	12,9	32,3	12,6	7,9
2010	16,2	17,2	15,0	36,4	15,1	10,8
2011	15,8	16,8	14,7	35,2	14,9	11,9
2012	18,0	19,4	16,4	45,6	16,2	14,3
2013	17,8	18,6	16,9	40,0	16,2	16,6
2014	17,0	16,9	17,1	39,9	15,9	14,1
2015	13,9	13,3	14,6	30,0	12,5	14,7
2016	12,5	11,2	13,8	26,6	11,2	13,8

Nota: L'any 2014 va canviar la base poblacional. Les dades del període 2009-2013 s'han revisat amb la nova base de població, per poder establir comparacions.

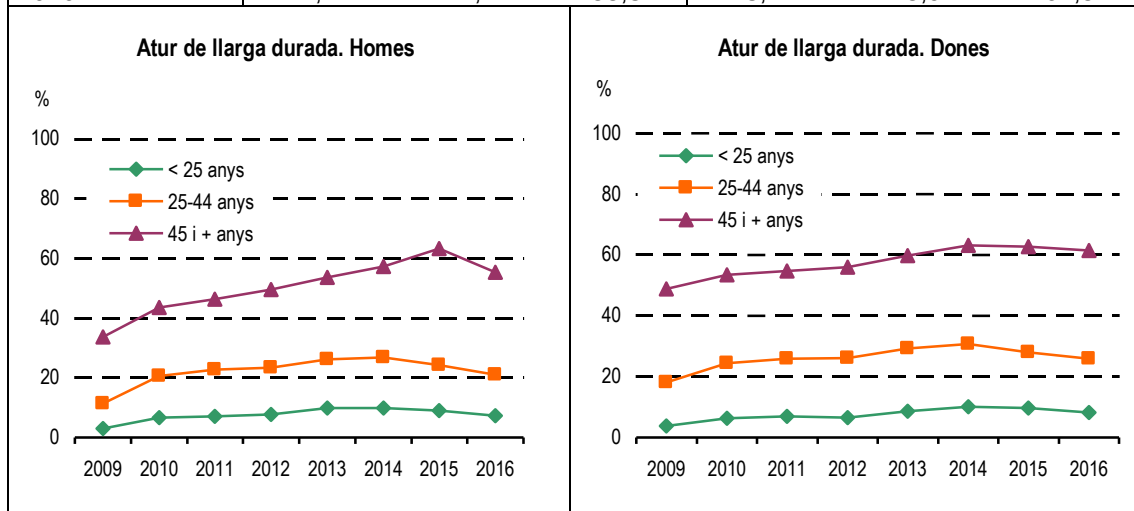
- ➡ Les dones i les persones més joves tenen les taxes d'atur més elevades.
- ➡ En relació a l'any anterior, la taxa d'atur ha disminuït en tots els grups analitzats. El grup amb major disminució ha estat el dels homes (15,8% menys), incrementant-se així la diferència amb les dones, en què la disminució ha estat menor (5,5%). També cal esmentar la disminució de l'11,3% en la taxa d'atur de les persones més joves, seguint la tendència descendent iniciada el 2013e.

^e Cal tenir en compte que a partir del 2014 la font d'informació proporciona les dades agregades dels dos grups d'edat més joves (fins el 2013 eren dos grups, un de 16 a 19 anys i un de 20 a 24 anys. Durant tots els anys anteriors, el grup més jove era el de major taxa d'atur, que havia anat augmentant fins el 2013 quan més de tres quarts parts de les persones d'aquesta edat presents en el mercat de treball estaven en atur. Es poden consultar les dades del període 2009-2013 a: Indicadors de Salut Laboral de Barcelona. 2013).

7. Atur de llarga durada

- Definició: Proporció de població en situació d'atur durant més de 12 mesos entre la població aturada^f.
- Càlcul: Nombre de persones en atur més de 12 mesos / Nombre de persones aturades, segons sexe i edat.
- Font: Elaboració pròpia. Informació del DEAB a partir de dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya (DEMO).

(%)	Homes			Dones		
	< 25	25-44	45 i +	< 25	25-44	45 i +
2009	3,1	11,4	33,7	3,8	18,1	48,8
2010	6,7	20,7	43,6	6,4	24,5	53,5
2011	7,0	22,7	46,4	7,0	25,8	54,8
2012	7,7	23,3	49,5	6,5	26,2	55,9
2013	9,8	26,1	53,7	8,7	29,2	59,7
2014	9,8	26,9	57,4	10,2	30,7	63,1
2015	9,0	24,2	63,3	9,6	27,9	62,7
2016	7,2	21,1	55,3	8,2	25,9	61,5

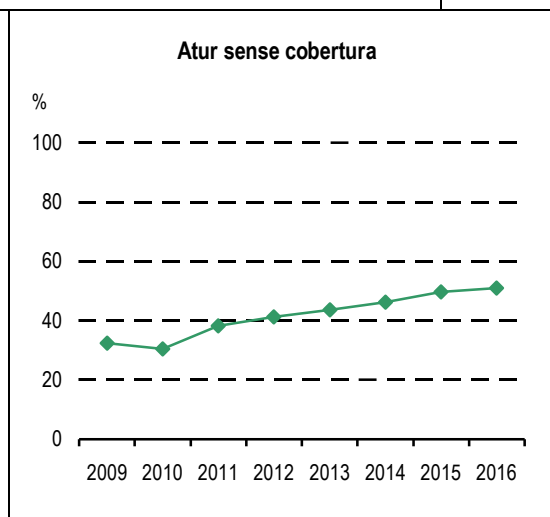
- ➡ L'atur de llarga durada s'incrementa amb l'edat i és superior en les dones.
- ➡ El 2016 ha disminuït l'atur de més de 12 mesos en tots els grups analitzats. Destaca la important davallada en els homes més grans de 54 anys, que va ser l'únic grup en què l'any anterior aquest indicador va augmentar. Tot i així, cal esmentar que més de la meitat dels homes en atur d'aquesta edat i més del 60% de les dones de les mateixes característiques, estan sense feina des de fa més de 12 mesos.

^f A diferència de les dades de l'EPA que es refereixen a l'atur declarat (a partir del què s'ha obtingut la taxa d'atur), les dades sobre la durada de l'atur i el cobrament de prestacions es refereixen a l'atur registrat, que correspon a les demandes d'ocupació a les oficines de treball de la Generalitat (OTG) pendents de cobrir l'últim dia de cada mes, excloent-hi les persones treballadores ocupades que volen canviar de feina, les que no tinguin disponibilitat immediata per treballar o amb una situació que és incompatible, les que demanin una ocupació d'unes característiques determinades i les eventuais agràries beneficiàries del subsidi especial d'atur. Cal tenir en compte que en fer comparacions entre grups hi podria haver un biaix degut a que hi ha persones aturades que han deixat de buscar feina perquè consideren que no en poden trobar i que no es comptabilitzen com a aturades en el registre de les OTG.

8. Atur sense cobertura

- Definició: Proporció de població aturada que no percep prestació o subsidi.^f
- Càlcul: Nombre de persones aturades que no perceben prestació o subsidi / Nombre de persones aturades.
- Font: Elaboració pròpia. Informació del DEAB a partir de dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya (DEMO).

Atur sense cobertura (%)	TOTAL
2009	32,3
2010	30,4
2011	38,2
2012	41,2
2013	43,6
2014	46,3
2015	49,6
2016	51,0

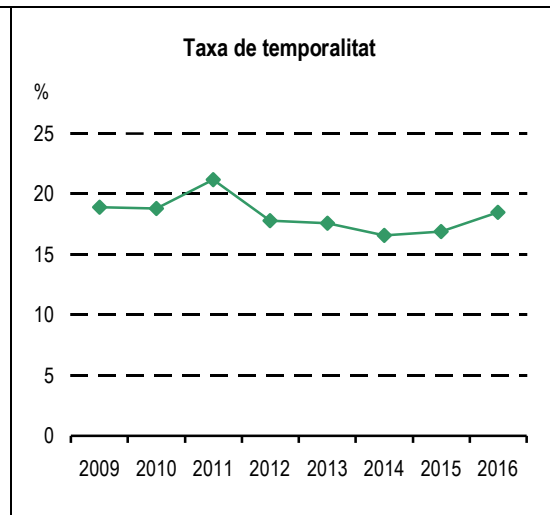
- ➡ La proporció de persones aturades que no cobren cap prestació ni subsidi ha seguit incrementant-se, de manera que el 2016 han estat més de la meitat de les persones en atur.

9. Taxa de temporalitat

- Definició: Proporció de població assalariada amb contracte temporal.
- Càlcul: Nombre de persones assalariades amb contracte temporal / Nombre de persones assalariades.
- Font: EPA. Elaboració pròpia. Informació del DEAB a partir de dades de l'INE.

Taxa temporalitat (%)	TOTAL
2009	18,9
2010	18,8
2011	21,2
2012	17,8
2013	17,6
2014	16,6
2015	16,9
2016	18,5

Nota: L'any 2014 va canviar la base poblacional. Les dades del període 2009-2013 s'han revisat amb la nova base de població, per poder establir comparacions.

➡ El 2016 ha augmentat la proporció de persones assalariades amb contracte temporal.

10. Contractació temporal

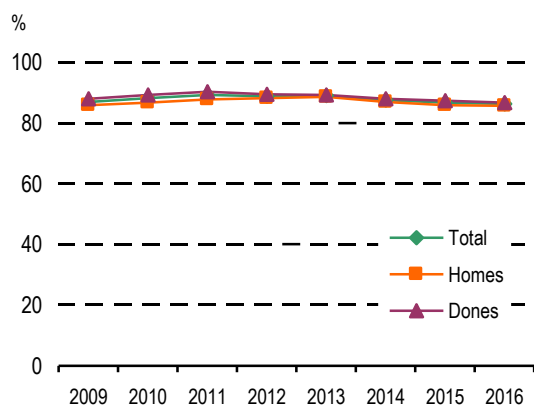
- Definició: Proporció de nous contractes temporals respecte tots els nous contractes.
- Càlcul: Nombre de nous contractes temporals / Nombre de nous contractes.
- Font: Elaboració pròpia. Informació del DEAB a partir de dades del DEMO.

Contractació temporal (%)		SEXE		EDAT					NACIONALITAT		DURADA
	Total	Homes	Dones	< 20	20-24	25-29	30-44	45 i +	Espanyola	Estrangera	< 1 mes
2009	87,0	85,9	88,0	90,5	90,4	86,9	85,6	85,1	87,2	86,5	42,6
2010	88,1	86,7	89,3	91,3	91,5	87,3	86,8	86,8	88,4	87,3	44,6
2011	89,2	87,8	90,4	92,0	92,7	88,5	88,0	88,3	89,5	88,5	46,2
2012	88,8	88,1	89,5	91,7	92,2	88,5	87,9	86,9	88,0	78,5	46,9
2013	89,0	88,6	89,3	93,1	92,6	89,2	88,0	86,5	90,3	84,0	48,0
2014	87,5	87,0	88,0	91,9	91,2	87,5	86,3	85,7	88,7	82,6	46,8
2015	86,7	85,9	87,4	91,9	90,5	86,3	85,2	85,5	88,0	81,5	45,8
2016	86,2	85,7	86,8	91,7	89,7	85,2	84,8	85,4	87,5	81,3	41,8

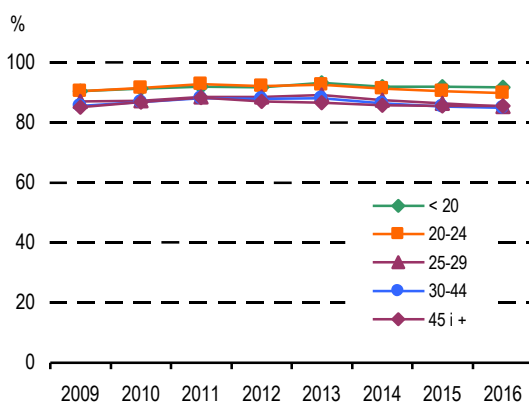
Nota1: la font de les dades de temporalitat segons la nacionalitat és la publicació del Departament d'Estadística de l'Ajuntament: INFORMES ESTADÍSTICS. La població estrangera a Barcelona. Les dades de 2012 inclouen els contractes de serveis de la llar familiar en virtut del canvi del règim especial al general de la Seguretat Social.

Nota2: La proporció de contractes de menys d'un mes de durada es calcula en relació al total dels nous contractes temporals.

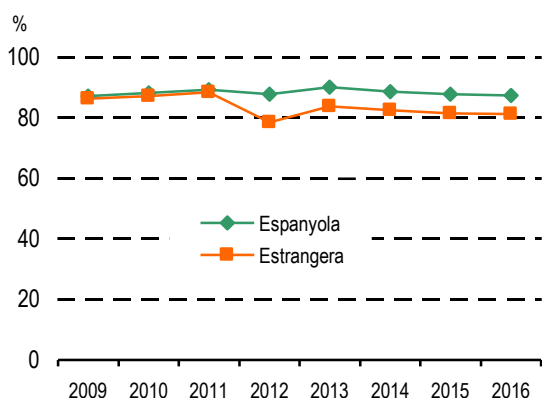
Contractació temporal segons sexe

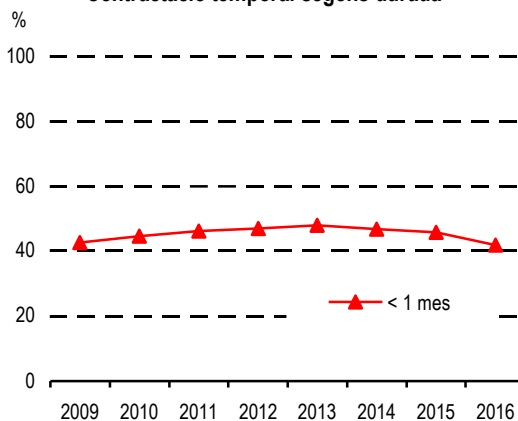
Contractació temporal segons edat

Contractació temporal segons nacionalitat

Contractació temporal segons durada

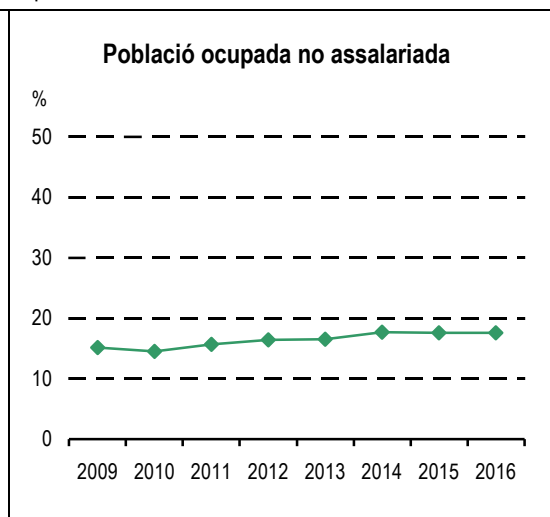
- ➡ Els nous contractes realitzats són majoritàriament temporals.
- ➡ Tot i que hi ha poques diferències entre els grups analitzats, les dones tenen més contractes temporals que els homes, s'observa un gradient decreixent amb l'edat i les persones de nacionalitat estrangera tenen valors inferiors a les espanyoles.
- ➡ El 2016 ha disminuït la proporció de contractes temporals en tots els grups analitzats.
- ➡ Els contractes temporals de menys d'un mes de durada són els més freqüents, però el seu percentatge ha disminuït respecte 2015 (un 8,7%).

11. Població ocupada no assalariada

- Definició: Proporció de població ocupada no assalariada⁹ respecte el total de població ocupada.
- Càlcul: Nombre de persones ocupades no assalariades / Nombre de persones ocupades.
- Font: EPA. Elaboració pròpia. Informació del DEAB a partir de dades de l'INE..

Població ocupada no assalariada (%)	TOTAL
2009	15,1
2010	14,5
2011	15,7
2012	16,4
2013	16,5
2014	17,7
2015	17,6
2016	17,6

Nota: L'any 2014 va canviar la base poblacional. Les dades del període 2009-2013 s'han revisat amb la nova base de població, per poder establir comparacions.

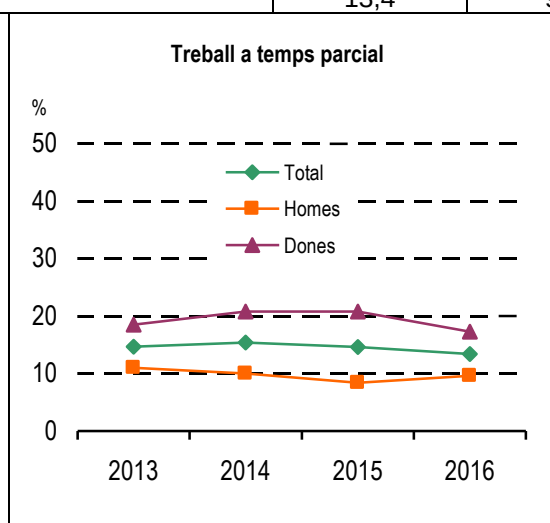
- ➡ La proporció de persones ocupades no assalariades s'ha mantingut igual a la de l'any anterior.

⁹ L'EPA considera tres categories de situació professional: persones assalariades del sector públic, persones assalariades del sector privat i persones no assalariades; aquest darrer grup inclou persones empresàries amb i sense treballadors/es i altres situacions.

12. Treball a temps parcial

- Definició: Proporció de població ocupada amb jornada a temps parcial respecte el total de població ocupada.
- Càlcul: Nombre de persones ocupades amb jornada a temps parcial / Nombre de persones ocupades.
- Font: Elaboració pròpia. Informació del DEAB provinent de l'Idescat a partir de dades de l'EPA de l'INE.

Treball a temps parcial (%)		SEXE	
		Homes	Dones
	<i>Total</i>		
2013 ^h	14,7	11,0	18,5
2014	15,4	10,0	20,8
2015	14,6	8,4	20,8
2016	13,4	9,6	17,3

- ➡ La jornada a temps parcial és més freqüent en les dones.
- ➡ El 2016 ha augmentat el percentatge d'homes que fan jornada a temps parcial i ha disminuït el de dones, de manera que s'ha reduït la diferència entre uns i altres.

^h No es disposa de dades anteriors a 2013.

13. Salari

- Definició: Salari mitjà en eurosⁱ.
- Càlcul: Salari mitjà anual segons sexe, edat^j i jornada.
- Font: DEAB a partir de la Mostra Continua de Vides Laborals de l'INSS.

	EDAT						JORNADA			
	Homes			Dones			Homes		Dones	
	< 25	25-44	45 i +	< 25	25-44	45 i +	Temps complet	Temps parcial	Temps complet	Temps parcial
2010	10.739	28.276	40.533	9.622	23.257	28.009	35.147	16.096	28.626	13.413
2011	10.480	28.239	42.319	9.543	23.351	28.443	36.169	15.345	29.207	13.488
2012	10.050	27.199	42.098	9.086	22.912	27.680	35.999	15.761	28.963	14.023
2013	9.960	27.287	42.831	8.150	22.780	27.851	36.544	14.665	29.300	14.211
2014	8.961	26.950	42.633	7.753	22.627	28.012	36.316	14.504	29.210	14.278
2015 ^k	9.307	26.899	42.410	7.832	23.123	28.855	36.329	14.002	29.878	14.719

ⁱ El concepte salarial que es recull correspon a valors bruts, és a dir, la percepció abans de practicar la retenció a compte de l'IRPF o les contribucions a la Seguretat Social a càrrec de la persona treballadora. La informació correspon a totes les persones assalariades del Règim General de la Seguretat Social amb contracte vigent a final d'any.

^j Les 10 categories d'edat proporcionades pel DEAB s'han agrupat en tres calculant la mitjana.

^k Últim any disponible.

- ➡ El salari s'incrementa amb l'edat i és superior en els homes en tots els grups d'edat. Les diferències entre homes i dones augmenten amb l'edat i són superiors en les persones que treballen a temps complet.
- ➡ El 2015 (últimes dades disponibles) va disminuir el salari mig en els homes de tots els grups analitzats excepte els menors de 25 anys en què es va incrementar i els que treballaven a temps complet que no es va modificar. En les dones, en canvi, va augmentar en tots els grups. La davallada més important es va donar en els homes amb jornada parcial (3,5%). En comparar ambdós sexes s'observa que el salari mig de les jornades parcials ha estat superior en les dones per primer cop en els anys analitzats (4,9%) i el salari dels homes amb jornada a temps complert ha estat un 17,8% superior al de les dones.
- ➡ Al llarg del període analitzat s'ha incrementat el salari en les persones majors de 54 anys en ambdós sexes (més en els homes), s'ha reduït en les de 16 a 25 anys en ambdós sexes (més en les dones) i en les persones de 25 a 54 anys ha disminuït en els homes i no ha variat en les dones. D'altra banda, ha augmentat el salari de les persones amb jornada completa en ambdós sexes (més en les dones) i ha disminuït en els homes que treballen a temps parcial i augmentat en les dones en la mateixa jornada.

ESTAT DE SALUT

14. Incidència de lesions per accident de treball amb baixa

14.1. Lesions mortals (LMAT)

14.2. Lesions greus (LGAT)

14.3. Lesions lleus (LLLAT)

- Definició: Incidència de lesions per accident de treball amb baixa per 100.000 persones afiliades al règim general de la Seguretat Social.
- Càlcul: Nombre de lesions per accident de treball / Nombre de persones afiliades al règim general de la Seguretat Social (mitjana anual).
- Font: Elaboració pròpia. Informació del registre d'accidents de treball del DEMO i elaboració del DEAB a partir de dades del DEMO.

15. Incidència de malalties professionals

15.1. Malalties amb baixa (MPB)

15.2. Malalties sense baixa (MPSB)

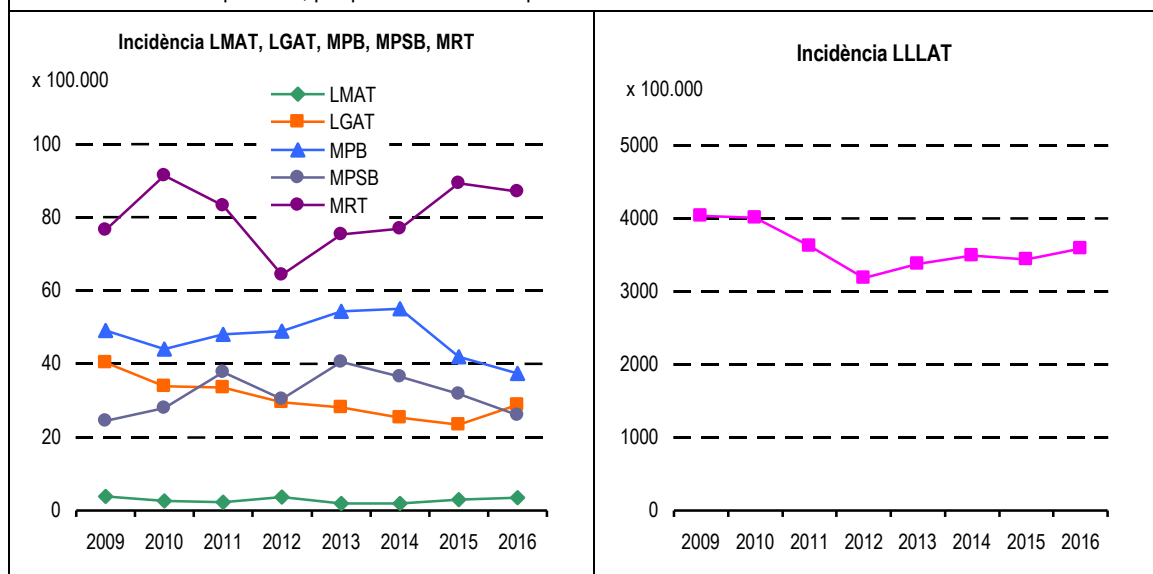
- Definició: Incidència de malalties professionals per 100.000 persones afiliades al règim general de la Seguretat Social.
- Càlcul: Nombre de malalties professionals / Nombre de persones afiliades al règim general de la Seguretat Social (mitjana anual).
- Font: Elaboració pròpia. Informació del registre d'accidents de treball del DEMO i elaboració del DEAB a partir de dades del DEMO.

16. Incidència de malalties relacionades amb el treball

- Definició: Incidència de MRT per 100.000 persones assalariades.
- Càlcul: Nombre de MRT notificades en persones assalariades / persones assalariades (mitjana anual).
- Font: Elaboració pròpia. Informació del registre de MRT de la USL de Barcelona de l'Agència de Salut Pública (ASPB) i elaboració del DEAB a partir de dades de l'EPA de l'INE.

Incidència (x 100.000)	8.1. Lesions mortals per accident de treball	8.2. Lesions greus per accident de treball	8.3. Lesions lleus per accident de treball	9.1. Malalties professionals amb baixa	9.2. Malalties professionals sense baixa	10. Malalties relacionades amb el treball
2009	3,8	40,4	4033,6	49,1	24,4	76,6
2010	2,6	33,9	4011,4	44,1	27,9	91,4
2011	2,3	33,5	3623,4	48,0	37,8	83,3
2012	3,7	29,6	3182,8	48,9	30,5	64,3
2013	1,9	28,1	3375,8	54,4	40,5	75,3
2014	2,0	25,3	3487,5	55,0	36,6	76,9
2015	2,9	23,5	3439,9	41,9	31,9	89,4
2016	3,5	28,9	3590,7	37,4	26,1	87,1

Nota: el numerador de la incidència de MRT no és el del total de casos sinó el dels notificats en persones assalariades en el moment de la notificació, a diferència de les dades de l'apartat 13 que es refereixen a totes les MRT (notificades en persones assalariades, que treballen per compte propi, en atur i també en altres situacions d'inactivitat, sent aquestes tres darreres situacions molt minoritàries, motiu pel qual s'exclouen en el càlcul de la incidència). En relació a les persones assalariades, l'any 2014 va canviar la base poblacional. Les dades del període 2002-2013 s'han revisat amb la nova base de població, per poder establir comparacions.

Nota: Lesions mortals per accident de treball (LMAT); lesions greus per accident de treball (LGAT); lesions lleus per accident de treball (LLLAT); malalties professionals amb baixa (MPB), malalties professionals sense baixa (MPSB), malalties relacionades amb el treball (MRT).

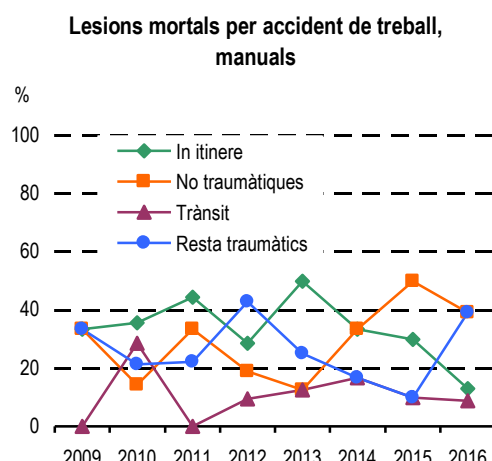
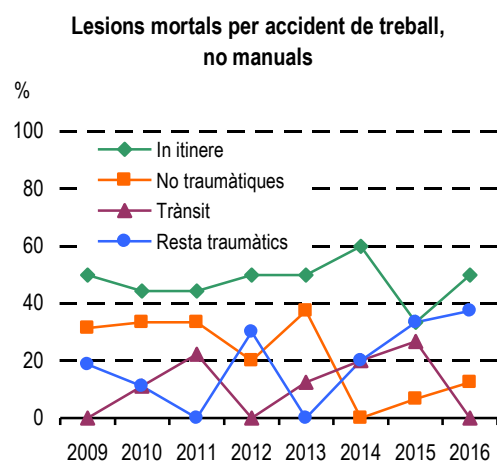
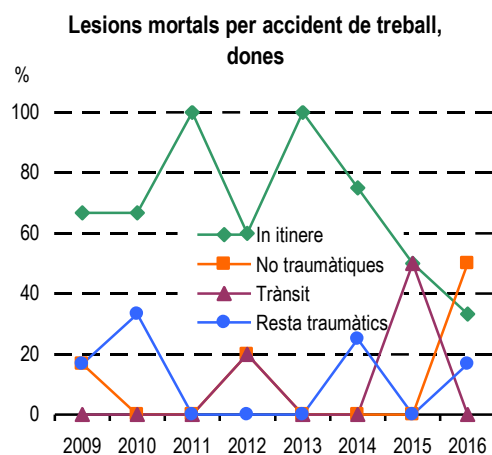
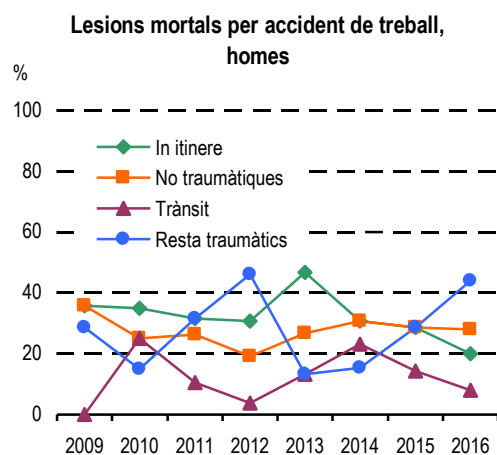
- ➡ El 2016 ha augmentat la incidència de totes les LAT (lleus, greus i mortals) i ha disminuït la dels tres grups de malalties (MPB, MPSB i MRT).
- ➡ Destaca l'augment de les LAT més severes (greus i mortals), sobretot de les greus per ser l'increment de major magnitud (23,0%) i perquè en tota la sèrie analitzada des de 2009 havia anat disminuint, a diferència de les mortals i les lleus que seguien una evolució ascendent els darrers anys. Contràriament, el descens més important ha estat el de les MPSB, que juntament amb les MPB, continuen la tendència decreixent dels darrers anys.

17. Tipus de lesions greus i mortals per accident de treball

- Definició: Proporció de LMAT i LGAT segons tipus (*in itinere*, no traumàtiques en jornada, de trànsit en jornada, traumàtiques en jornada).
- Càlcul: Nombre de LMAT i LGAT de cada tipus / Nombre de LMAT i LGAT.
- Font: Elaboració pròpia. Informació del registre d'accidents de treball del DEMO.

Lesions mortals per accident de treball (%)		SEXE		CLASSE SOCIAL	
		Homes	Dones	No manual	Manual
2009	<i>Total</i>				
Total (N)	34	28	6	16	18
<i>In itinere</i>	41,2	35,7	66,7	50,0	33,3
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	32,4	35,7	16,7	31,3	33,3
• De trànsit	-	-	-	-	-
• Resta traumàtics	26,5	28,6	16,7	18,8	33,3
2010					
Total (N)	23	20	3	9	14
<i>In itinere</i>	39,1	35,0	66,7	44,4	35,7
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	21,7	25,0	-	33,3	14,3
• De trànsit	21,7	25,0	-	11,1	28,6
• Resta traumàtics	17,4	15,0	33,3	11,1	21,4
2011					
Total (N)	20	19	1	9	10
<i>In itinere</i>	35,0	31,6	100,0	44,4	20,0
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	25,0	26,3	-	33,3	20,0
• De trànsit	10,0	10,5	-	22,2	-
• Resta traumàtics	30,0	31,6	-	-	60,0
2012					
Total (N)	31	26	5	10	21
<i>In itinere</i>	35,5	30,8	60,0	50,0	28,6
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	19,4	19,2	20,0	20,0	19,0
• De trànsit	6,5	3,8	20,0	-	9,5
• Resta traumàtics	38,7	46,2	-	30,0	42,9
2013					
Total (N)	16	15	1	8	8
<i>In itinere</i>	50,0	46,7	100,0	50,0	50,0
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	25,0	26,7	-	37,5	12,5
• De trànsit	12,5	13,3	-	12,5	12,5
• Resta traumàtics	12,5	13,3	-	-	25,0
2014					
Total (N)	17	13	4	5	12
<i>In itinere</i>	41,2	30,8	75,0	60,0	33,3
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	23,5	30,8	-	0,0	33,3
• De trànsit	17,6	23,1	-	20,0	16,7
• Resta traumàtics	17,6	15,4	25,0	20,0	16,7

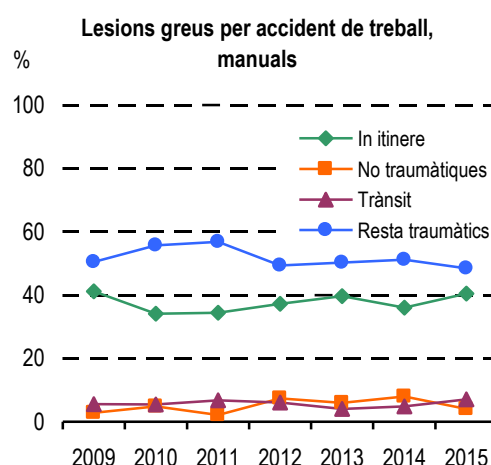
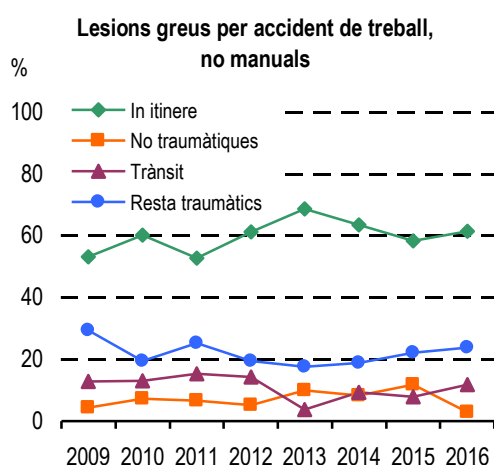
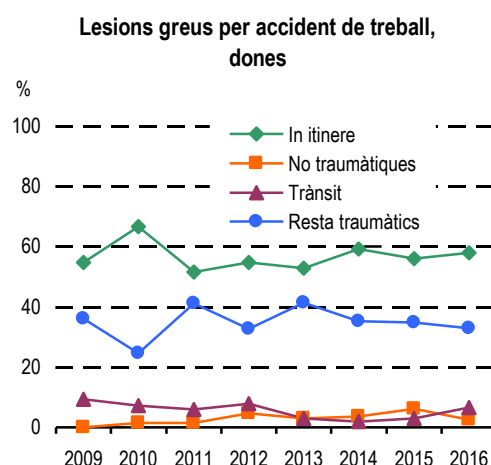
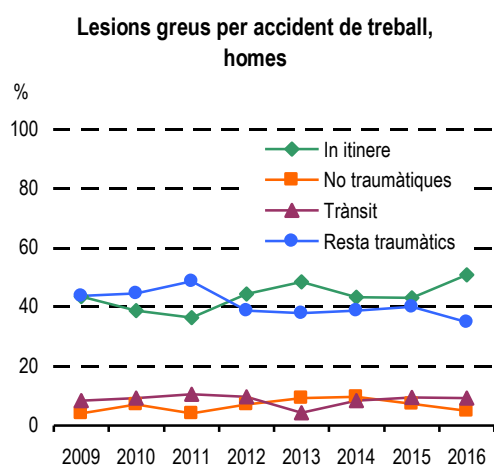
Lesions mortals per accident de treball (%)		SEXE		CLASSE SOCIAL	
2015	Total	Homes	Dones	No manual	Manual
Total (N)	25	21	4	15	10
<i>In itinere</i>	32,0	28,6	50,0	33,3	30,0
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	24,0	28,6	-	6,7	50,0
• De trànsit	20,0	14,3	50,0	26,7	10,0
• Resta traumàtics	24,0	28,6	-	33,3	10,0
2016	Total	Homes	Dones	No manual	Manual
Total (N)	31	25	6	8	23
<i>In itinere</i>	22,6	20,0	33,3	50,0	13,0
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	32,3	28,0	50,0	12,5	39,1
• De trànsit	6,5	8,0	-	-	8,7
• Resta traumàtics	38,7	44,0	16,7	37,5	39,1

- ➡ Les LMAT són més freqüents en els homes, i en la major part dels anys analitzats en les ocupacions manuals.
- ➡ Enguany ha augmentat el nombre total de lesions mortals (han estat 31, un 24,0% més que l'any anterior) i també han augmentat en tots els grups analitzats excepte en les ocupacions no manuals, que han disminuït gairebé en la meitat, sobretot les degudes a accidents de trànsit. Contràriament, l'increment més important ha estat en les ocupacions manuals en què han augmentat més del doble (han passat de 10 a 23).
- ➡ Així com la majoria d'anys analitzats les LAT més freqüents van ser les *in itinere*, enguany ho han estat les traumàtiques en jornada laboral, especialment en els homes, seguides de les no traumàtiques.
- ➡ Destaca l'augment de les lesions traumàtiques en jornada laboral (que s'han doblat), especialment en els homes (augment del 83,2%) i en les ocupacions manuals (s'han incrementat un 800,0%, passant d'1 a 8). Cal tenir en compte que els resultats s'han d'interpretar amb precaució atès el baix nombre de lesions en alguns grups.

Lesions greus per accident de treball (%)		SEXE		CLASSE SOCIAL	
2009	Total	Homes	Dones	No manual	Manual
Total (N)	358	283	75	139	216
<i>In itinere</i>	45,8	43,5	54,7	53,2	41,2
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	3,4	4,2	-	4,3	2,8
• De trànsit	8,7	8,5	9,3	12,9	5,6
• Resta traumàtics	42,2	43,8	36,0	29,5	50,5
2010					
Total (N)	295	226	69	123	167
<i>In itinere</i>	45,4	38,9	66,7	60,2	34,1
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	5,8	7,1	1,4	7,3	4,8
• De trànsit	8,8	9,3	7,2	13,0	5,4
• Resta traumàtics	40,0	44,7	24,6	19,5	55,7
2011					
Total (N)	285	217	68	91	192
<i>In itinere</i>	40,0	36,4	51,5	52,7	34,4
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	3,5	4,1	1,5	6,6	2,1
• De trànsit	9,5	10,6	5,9	15,4	6,8
• Resta traumàtics	47,0	48,8	41,2	25,3	56,8
2012					
Total (N)	247	183	64	98	148
<i>In itinere</i>	47,0	44,3	54,7	61,2	37,2
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	6,5	7,1	4,7	5,1	7,4
• De trànsit	9,3	9,8	7,8	14,3	6,1
• Resta traumàtics	37,2	38,8	32,8	19,4	49,3
2013					
Total (N)	231	161	70	80	151
<i>In itinere</i>	49,8	48,4	52,9	68,8	39,7
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	7,4	9,3	2,9	10,0	6,0
• De trànsit	3,9	4,3	2,9	3,8	4,0
• Resta traumàtics	39,0	37,9	41,4	17,5	50,3
•					
2014					
Total (N)	211	157	54	85	125
<i>In itinere</i>	47,4	43,3	59,3	63,5	36,0
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	8,1	9,6	3,7	8,2	8,0
• De trànsit	6,6	8,3	1,9	9,4	4,8
• Resta traumàtics	37,9	38,9	35,2	18,8	51,2

Lesions greus per accident de treball (%)		SEXE		CLASSE SOCIAL	
2015	Total	Homes	Dones	No manual	Manual
Total (N)	203	137	66	77	126
<i>In itinere</i>	47,3	43,1	56,1	58,4	40,5
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	6,9	7,3	6,1	11,7	4,0
• De trànsit	7,4	9,5	3,0	7,8	7,1
• Resta traumàtics	38,4	40,1	34,8	22,1	48,4
2016	Total	Homes	Dones	No manual	Manual
Total (N)	259	183	76	101	158
<i>In itinere</i>	52,9	50,8	57,9	61,4	47,5
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	4,2	4,9	2,6	3,0	5,1
• De trànsit	8,5	9,3	6,6	11,9	6,3
• Resta traumàtics	34,4	35,0	32,9	23,8	41,1

- ➡ Les LGAT són més freqüents en els homes i les persones en ocupacions manuals.
- ➡ Respecte l'any anterior ha augmentat el nombre total de LGAT (56 lesions més, un 27,6% superior al 2015) i també el de tots els grups analitzats.
- ➡ De la mateixa manera que els darrers anys, les lesions més freqüents han estat les *in itinere* en tots els grups analitzats, seguides de les traumàtiques en jornada. Enguany també ha estat així en les ocupacions manuals, l'únic grup que en els darrers anys seguien un ordre invers (més freqüents les traumàtiques en jornada i en segon lloc les *in itinere*).
- ➡ Cal destacar l'increment de les lesions *in itinere* (han augmentat en 41, un 42,7% més que l'any anterior) en tots els grups, però sobretot en els homes (increment del 57,4%) i en les ocupacions manuals (augment del 47,1%). Aquest fet podria estar relacionat amb l'augment de les jornades a temps parcial i la disminució del salari d'aquest tipus de jornades en els homes. La necessitat d'incrementar el salari podria portar a compaginar dues o més feines. Els accidents ocorreguts en el desplaçament d'una feina a una altra es consideren *in itinere*. També hi ha hagut un augment significatiu de les lesions degudes a accidents de trànsit (han augmentat un 46,6%), tot i que el nombre és molt inferior (7 més que el 2015). Aquestes LAT igualment s'han incrementat en tots els grups, però especialment en les ocupacions no manuals (han passat de 6 a 12).

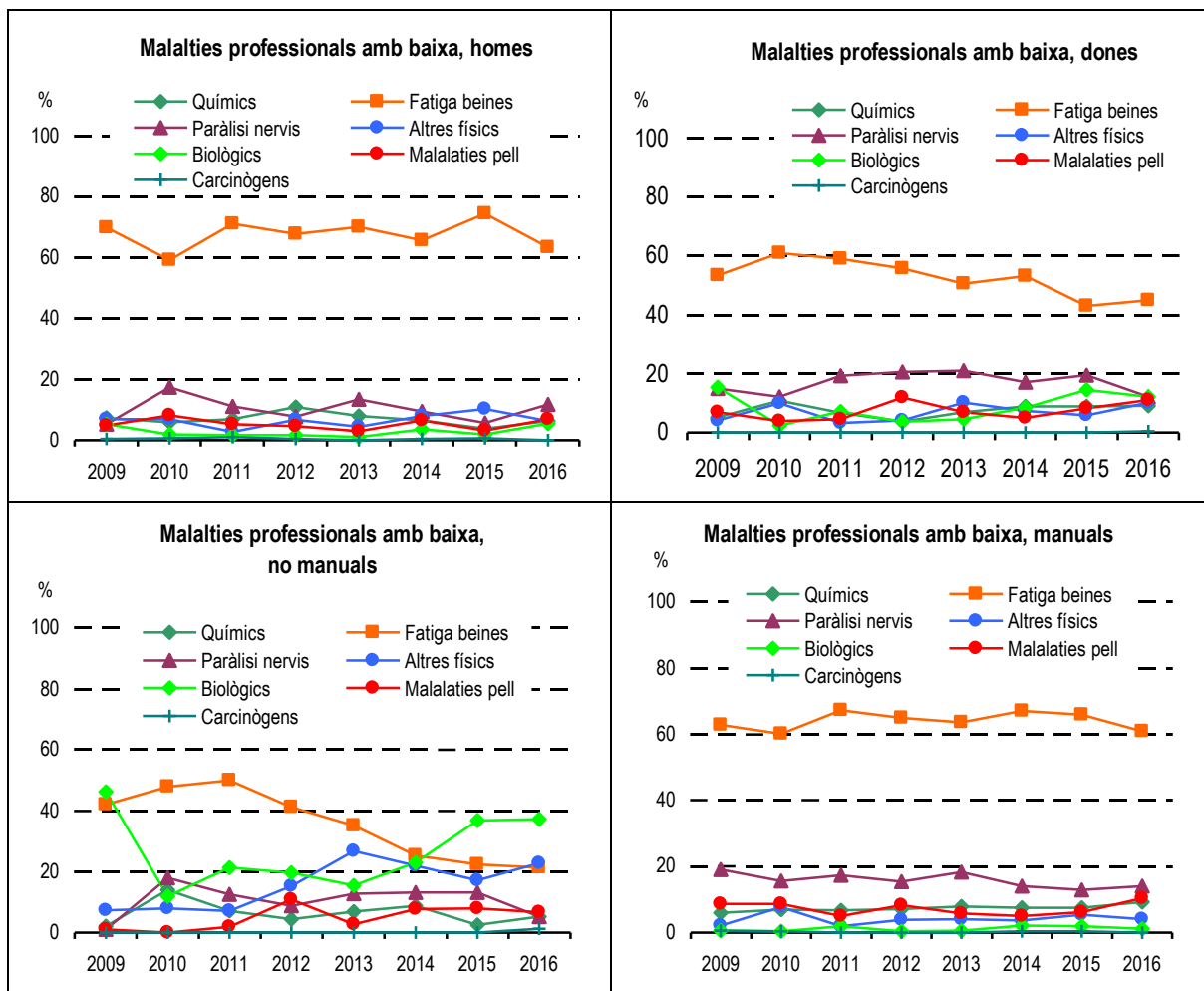
18. Tipus de malalties professionals amb baixa

- Definició: Proporció de MPB segons diagnòstic (malalties de la pell, infeccioses i parasitàries, per fatiga de beines tendinoses, per paràlisi dels nervis deguda a pressió, altres).
- Càlcul: Nombre de MPB de cada diagnòstic / Nombre de MPB.
- Font: Elaboració pròpia i del DEMO - Subdirecció General de Seguretat i Salut Laboral a partir de les dades del Sistema de Comunicació de Enfermedades Profesionales en la Seguridad Social (CEPROSS).

Malalties professionals amb baixa (%)		SEXE		CLASSE SOCIAL		
2009	<i>Total</i>	<i>Homes</i>	<i>Dones</i>	<i>No manual</i>	<i>Manual</i>	<i>Perduts</i>
Total (N)	435	189	246	95	183	157
Malalties per agents químics	6,2	7,4	5,3	2,1	6,0	51,9
M. per fatiga de beines tendinoses	60,5	69,8	53,3	42,1	62,8	41,1
M. per paràlisi dels nervis deguda a pressió	10,8	5,3	15,0	1,1	19,1	23,4
M. per altres agents físics	5,3	6,9	4,1	7,4	2,2	52,2
M. per agents biològics	11,0	5,3	15,4	46,3	0,5	6,3
M. de la pell	6,0	4,8	6,9	1,1	8,7	34,6
M. per agents carcinògens	0,2	0,5	0,0	0,0	0,5	0,0
2010						
Total (N)	384	171	213	50	256	78
Malalties per agents químics	8,6	5,8	10,8	14,0	7,0	24,2
M. per fatiga de beines tendinoses	60,2	59,1	61,0	48,0	60,2	22,9
M. per paràlisi dels nervis deguda a pressió	14,6	17,5	12,2	18,0	15,6	12,5
M. per altres agents físics	8,6	7,0	9,9	8,0	7,8	27,3
M. per agents biològics	2,1	1,8	2,3	12,0	0,4	12,5
M. de la pell	5,7	8,2	3,8	0,0	8,6	0,0
M. per agents carcinògens	0,3	0,6	0,0	0,0	0,4	0,0
2011						
Total (N)	409	187	222	56	323	30
Malalties per agents químics	6,8	7,0	6,8	7,1	6,8	7,1
M. per fatiga de beines tendinoses	64,5	71,1	59,0	50,0	67,2	7,2
M. per paràlisi dels nervis deguda a pressió	15,6	11,2	19,4	12,5	17,3	1,6
M. per altres agents físics	2,9	2,7	3,2	7,1	1,9	16,7
M. per agents biològics	4,6	1,6	7,2	21,4	1,9	5,3
M. de la pell	4,9	5,3	4,5	1,8	5,0	15,0
M. per agents carcinògens	0,5	1,1	0,0	0,0	0,0	100,0
2012						
Total (N)	409	192	217	46	337	26
Malalties per agents químics	7,1	10,9	3,7	4,3	7,1	10,3
M. per fatiga de beines tendinoses	61,4	67,7	55,8	41,3	65,0	5,2
M. per paràlisi dels nervis deguda a pressió	14,7	7,8	20,7	8,7	15,4	6,7
M. per altres agents físics	5,4	6,8	4,1	15,2	3,9	9,1
M. per agents biològics	2,7	1,6	3,7	19,6	0,3	9,1
M. de la pell	8,6	4,7	12,0	10,9	8,3	5,7
M. per agents carcinògens	0,2	0,5	0,0	0,0	0,0	100,0
2013						
Total (N)	447	200	247	71	353	23
Malalties per agents químics	7,4	8,0	6,9	7,0	7,9	0,0
M. per fatiga de beines tendinoses	59,3	70,0	50,6	35,2	63,5	69,6
M. per paràlisi dels nervis deguda a pressió	17,7	13,5	21,1	12,7	18,4	21,7
M. per altres agents físics	7,6	4,5	10,1	26,8	4,0	4,3
M. per agents biològics	2,9	1,0	4,5	15,5	0,6	0,0
M. de la pell	5,1	3,0	6,9	2,8	5,7	4,3
M. per agents carcinògens	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Malalties professionals amb baixa (%)		SEXE		CLASSE SOCIAL		
2014	Total	Homes	Dones	No manual	Manual	Perduts
Total (N)	459	201	258	91	356	12
Malalties per agents químics	7,8	6,5	8,9	8,8	7,6	8,3
M. per fatiga de beines tendinoses	58,6	65,7	53,1	25,3	67,1	58,3
M. per paràlisi dels nervis deguda a pressió	13,7	9,5	17,1	13,2	14,0	8,3
M. per altres agents físics	7,6	8,0	7,4	22,0	3,7	16,7
M. per agents biològics	6,3	3,5	8,5	23,1	2,2	0,0
M. de la pell	5,7	6,5	5,0	7,7	5,1	8,3
M. per agents carcinògens	0,2	0,5	0,0	0,0	0,3	0,0
2015						
Total (N)	362	157	205	76	263	23
Malalties per agents químics	6,6	3,8	8,8	2,6	7,6	8,7
M. per fatiga de beines tendinoses	56,6	74,5	42,9	22,4	65,8	65,2
M. per paràlisi dels nervis deguda a pressió	13,5	5,7	19,5	13,2	12,9	21,7
M. per altres agents físics	7,7	10,2	5,9	17,1	5,3	4,3
M. per agents biològics	9,1	1,9	14,6	36,8	1,9	0,0
M. de la pell	6,1	3,2	8,3	7,9	6,1	0,0
M. per agents carcinògens	0,3	0,6	0,0	0,0	0,4	0,0
2016						
Total (N)	335	128	207	75	248	12
Malalties per agents químics	8,1	6,3	9,2	5,3	9,3	0,0
M. per fatiga de beines tendinoses	51,9	63,3	44,9	21,3	60,9	58,3
M. per paràlisi dels nervis deguda a pressió	11,9	11,7	12,1	5,3	14,1	8,3
M. per altres agents físics	8,7	6,3	10,1	22,7	4,0	16,7
M. per agents biològics	9,6	5,5	12,1	37,3	1,2	8,3
M. de la pell	9,6	7,0	11,1	6,7	10,5	8,3
M. per agents carcinògens	0,3	0,0	0,5	1,3	0,0	0,0

Nota: El grup de malalties per agents químics inclou les malalties causades per inhalació de substàncies i agents no compresos en altres apartats.

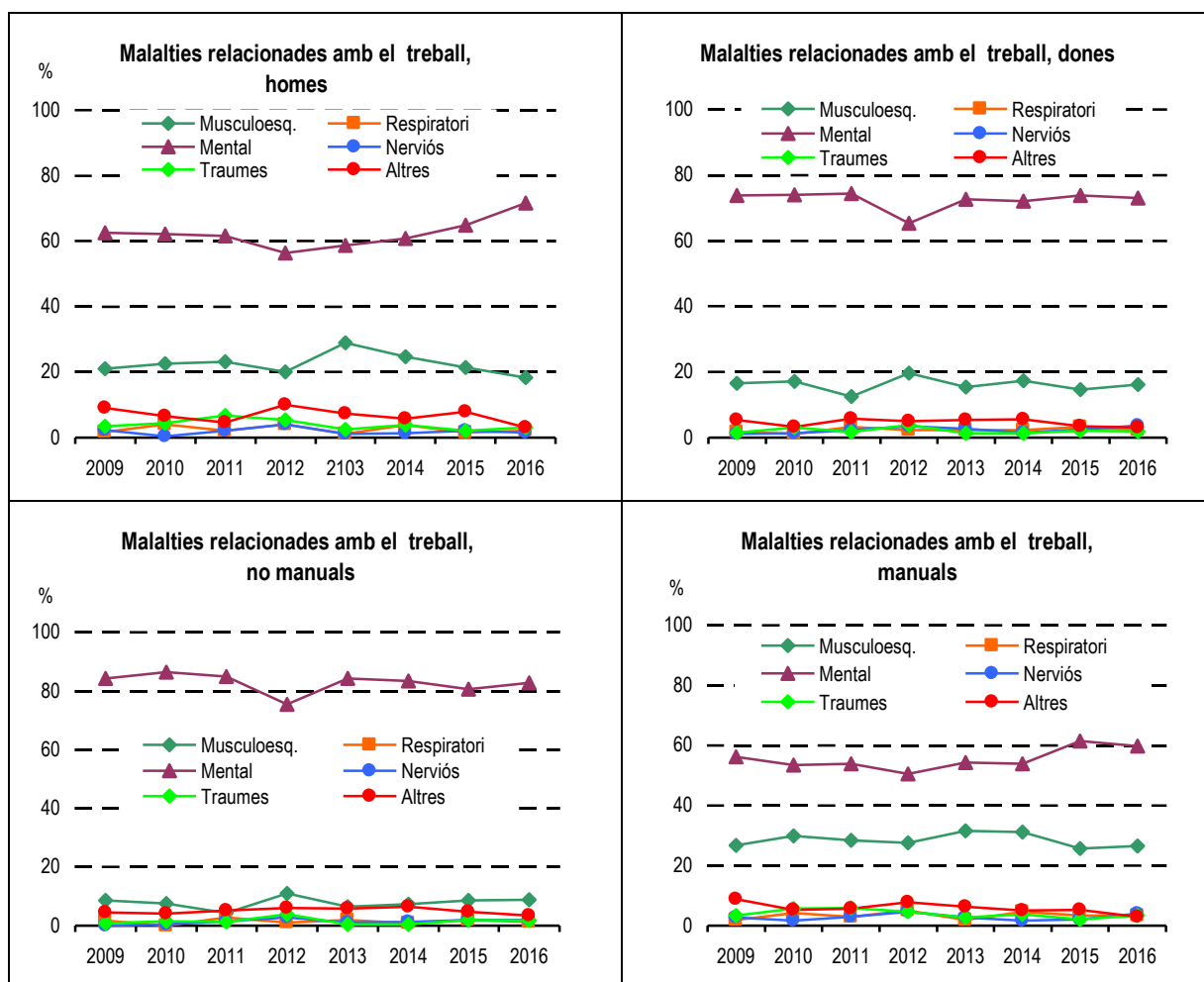
- ➡ Les MPB són més freqüents en les dones i sobretot en les persones en ocupacions manuals.
- ➡ Les MPB han disminuït en tots els grups analitzats respecte l'any anterior (se n'han declarat 335, un 7,5% menys), excepte un lleuger ascens en les dones (2 més que el 2015); en els homes, en canvi, han disminuït un 18,5%.
- ➡ La major part de les MPB són malalties que afecten el sistema musculoesquelètic (en primer lloc les malalties per fatiga de les beines tendinoses i en segon les malalties per paràlisi dels nervis deguda a pressió). En les ocupacions no manuals, en canvi, en els darrers anys els grups més freqüents han estat tres: les malalties per agents biològics, les degudes a altres agents físics i les malalties per fatiga de les beines tendinoses.
- ➡ La disminució més important de 2016 ha estat en les MPB musculoesquelètiques: les malalties per fatiga de les beines tendinoses en els homes (30,7%) i les ocupacions manuals (12,7%) i les malalties per paràlisi dels nervis deguda a pressió en les dones (37,3%) i les ocupacions no manuals (60,4%). D'altra banda, les malalties de la pell, tot i no ser un dels grups més freqüents, han augmentat gairebé un 50% (de 22 a 32), i tot l'augment s'ha donat en les ocupacions manuals. Cal esmentar que enguany s'ha produït una MPB per agents carcinògens (va afectar una dona en una ocupació no manual).

19. Tipus de malalties relacionades amb el treball

- Definició: Proporció de MRT segons diagnòstic (malalties del sistema musculoesquelètic i teixit connectiu, malalties del sistema respiratori, trastorns mentals i del comportament, malalties del sistema nerviós, traumatismes i enverinaments, altres).
- Càlcul: Nombre de MRT de cada diagnòstic / Nombre de MRT.
- Font: Registre de MRT de la USL de Barcelona de l'ASPB.

Malalties relacionades amb el treball (%)		SEXE		CLASSE SOCIAL	
	Total	Homes	Dones	No manual	Manual
2009					
Total (N)	511	177	334	242	262
M. del sistema musculoesquelètic i teixit connectiu	18,0	21,0	16,5	8,7	26,8
M. del sistema respiratori	1,8	1,7	1,8	1,7	1,9
Trastorns mentals i del comportament	69,8	62,5	73,7	84,3	56,3
M. del sistema nerviós	1,6	2,3	1,2	-	2,7
Traumatismes i enverinaments	2,2	3,4	1,5	0,8	3,4
Altres	6,7	9,1	5,4	4,5	8,8
2010					
Total (N)	590	229	361	276	306
M. del sistema musculoesquelètic i teixit connectiu	19,2	22,5	17,2	7,6	29,8
M. del sistema respiratori	2,2	4,0	1,1	-	4,3
Trastorns mentals i del comportament	69,4	62,1	74,0	86,5	53,4
M. del sistema nerviós	1,0	0,4	1,4	0,4	1,6
Traumatismes i enverinaments	3,6	4,4	3,0	1,5	5,6
Altres	4,6	6,6	3,3	4,0	5,2
2011					
Total (N)	529	195	334	254	267
M. del sistema musculoesquelètic i teixit connectiu	16,4	23,1	12,6	4,3	28,5
M. del sistema respiratori	2,8	2,1	3,3	2,8	3,0
Trastorns mentals i del comportament	69,6	61,5	74,3	85,0	53,9
M. del sistema nerviós	2,3	2,1	2,4	1,6	3,0
Traumatismes i enverinaments	3,6	6,7	1,8	1,2	6,0
Altres	5,3	4,6	5,7	5,1	5,6
2012					
Total (N)	403	149	254	183	218
M. del sistema musculoesquelètic i teixit connectiu	19,9	20,1	19,7	10,9	27,5
M. del sistema respiratori	3,0	4,0	2,4	1,1	5,0
Trastorns mentals i del comportament	62,0	56,4	65,4	75,4	50,5
M. del sistema nerviós	3,7	4,0	3,5	2,7	4,6
Traumatismes i enverinaments	4,5	5,4	3,9	3,8	4,6
Altres	6,9	10,1	5,1	6,0	7,8
2013					
Total (N)	458	162	296	204	250
M. del sistema musculoesquelètic i teixit connectiu	20,3	29,0	15,5	6,4	31,6
M. del sistema respiratori	2,0	1,2	2,4	2,0	2,0
Trastorns mentals i del comportament	67,7	58,6	72,6	84,3	54,4
M. del sistema nerviós	2,2	1,2	2,7	1,0	2,8
Traumatismes i enverinaments	1,7	2,5	1,4	0,5	2,8
Altres	6,1	7,4	5,4	5,9	6,4

Malalties relacionades amb el treball (%)		SEXE		CLASSE SOCIAL	
2014	Total	Homes	Dones	No manual	Manual
Total (N)	466	159	307	215	239
M. del sistema musculoesquelètic i teixit connectiu	19,8	24,7	17,3	7,4	31,1
M. del sistema respiratori	2,8	3,8	2,3	0,9	4,6
Trastorns mentals i del comportament	68,2	60,8	72,0	83,3	53,8
M. del sistema nerviós	1,5	1,3	1,6	1,4	1,7
Traumatismes i enverinaments	2,2	3,8	1,3	0,5	3,8
Altres	5,6	5,7	5,5	6,5	5,0
2015					
Total (N)	531	191	340	252	270
M. del sistema musculoesquelètic i teixit connectiu	17,1	21,5	14,7	8,7	25,6
M. del sistema respiratori	2,6	1,6	3,2	2,0	3,3
Trastorns mentals i del comportament	70,6	64,9	73,8	80,6	61,5
M. del sistema nerviós	2,4	2,1	2,6	2,0	2,2
Traumatismes i enverinaments	2,1	2,1	2,1	2,0	2,2
Altres	5,1	7,9	3,5	4,8	5,2
2016					
Total (N)	546	191	355	295	241
M. del sistema musculoesquelètic i teixit connectiu	16,8	18,3	16,1	8,8	26,6
M. del sistema respiratori	2,2	2,1	2,3	1,4	3,3
Trastorns mentals i del comportament	72,5	71,7	73,0	82,7	59,8
M. del sistema nerviós	2,9	1,6	3,7	2,0	4,1
Traumatismes i enverinaments	2,4	3,1	2,0	1,7	3,3
Altres	3,1	3,1	3,1	3,4	2,9
Nota: Els valors perduts en la variable classe social varien entre 2,6% (any 2014) i 0,9% (any 2013).					

- ➡ Les MRT notificades pels CAPs són més freqüents en les dones, i en la majoria d'anys analitzats en les ocupacions manuals.
- ➡ Els problemes de salut mental (bàsicament de tipus ansiós i depressiu) són els més freqüents en tots els grups analitzats, seguits dels musculoesquelètics.
- ➡ El 2016 ha augmentat molt lleugerament el total de MRT (se n'han notificat 546, un 2,8% més), però amb una evolució diferent segons el tipus d'ocupació: han augmentat en les no manuals (17,1%) i han disminuït en les manuals (10,7%).
- ➡ Els trastorns mentals han augmentat lleugerament (5,6%), amb el mateix patró d'augment en les ocupacions no manuals (20,1%) i disminució en les manuals (13,2%). Els trastorns nerviosos (bàsicament síndrome de túnel carpià) són poc freqüents (16 casos el 2016), però han augmentat al voltant del 50% en les dones i en les ocupacions manuals. Finalment, cal esmentar la disminució del grup altres diagnòstics (també poc freqüents amb 17 casos el 2016), sobretot en els homes (60,8%) i les ocupacions manuals (50,2%).

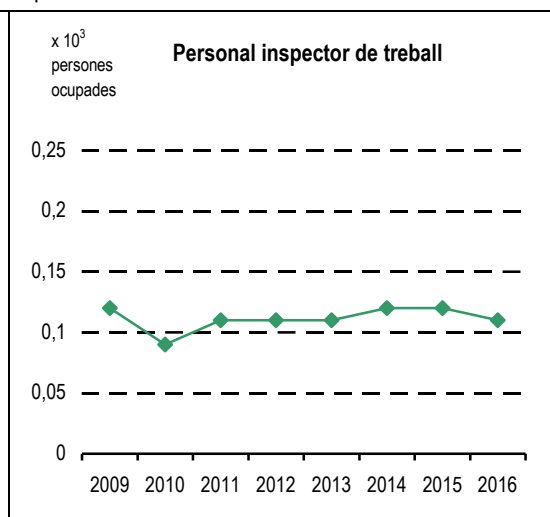
RECURSOS PER A LA PREVENCIÓ

20. Capacitat de fer complir la legislació específica de salut i prevenció de riscos laborals

- Definició: Nombre d'inspectors i inspectores de treball per 1.000 persones ocupades.
- Càlcul: Nombre d'inspectors i inspectores de treball / Població ocupada.
- Font: Inspecció de Treball de Catalunya, DEMO de la Generalitat de Catalunya. EPA, elaboració del DEAB a partir de dades de l'INE.

Personal inspector de treball (x 1.000 persones ocupades)	TOTAL
2009	0,12
2010	0,09
2011	0,11
2012	0,11
2013	0,11
2014	0,12
2015	0,12
2016	0,11

Nota: L'any 2014 va canviar la base poblacional. Les dades del període 2009-2013 s'han revisat amb la nova base de població, per poder establir comparacions.

- ➡ La taxa d'inspectors i inspectores de la província de Barcelona, que són els mateixos que actuen a nivell de Barcelona ciutat, s'ha reduït en relació a l'any anterior, atès que ha augmentat la població ocupada i ha disminuït lleugerament el nombre de professionals, passant de 79 el 2015 (incloent 8 tècnics habilitats) a 78 el 2016 (incloent 8 tècnics habilitats').

¹ L'activitat dels tècnics habilitats està íntegrament dedicada a la Seguretat i Salut Laboral (Si SL) mentre que la dels inspectors i inspectores inclou a més les relacions laborals, ocupació i estrangeria i Seguretat Social. Aproximadament el 50% de l'activitat de la Inspecció de Treball de Catalunya es dedica a la Si SL.

CONCLUSIONS

- El 2016 hi ha hagut una evolució positiva dels tres indicadors generals del mercat de treball: han augmentat les persones en situació activa i les ocupades, mentre que han disminuït les aturades. També han disminuït les persones en atur de llarga durada, però ha augmentat la proporció de les aturades que no cobren cap prestació, que en són més de la meitat.
- En relació a la qualitat de l'ocupació, han augmentat les persones amb contracte temporal, tot i que han disminuït els nous contractes temporals, inclosos els de menys d'un mes de durada, que malgrat això continuen sent els més freqüents. És a dir, els contractes temporals que s'han fet durant l'any són més llargs però hi ha més persones temporals. L'evolució de les jornades a temps parcial i dels salaris ha estat diferent segons el grup analitzat.
- S'assenyalen a continuació els trets més destacats de les condicions de treball i ocupació atenent als grups analitzats:
 - Les persones de 16 a 24 és l'únic grup en què han disminuït l'ocupació i l'activitat, en canvi és un dels col·lectius amb major disminució de l'atur. Ha disminuït, doncs, la seva presència en el mercat de treball. En les ocupades ha augmentat el salari mig en ambdós sexes.
 - En les persones majors de 54 anys destaca l'atur de llarga durada, que malgrat ha disminuït de manera molt accentuada en els homes, continua sent molt important (55,3%), i encara més en les dones (61,5%) en les què la disminució ha estat gairebé imperceptible.
 - Els homes han tingut una evolució millor que les dones en relació a l'activitat, l'ocupació i l'atur (han augmentat més les dues primeres i disminuït més el darrer que en les dones). En canvi, en relació a la qualitat de l'ocupació destaca l'increment del treball a temps parcial i la disminució del salari^m en aquests tipus de jornades.
 - En les dones l'evolució de tots els indicadors ha estat positiva: han augmentat l'activitat i l'ocupació, ha disminuït l'atur i han millorat els indicadors de qualitat (han disminuït encara que molt lleugerament els contractes temporals, ha disminuït el temps parcial i ha augmentat el salari mig). Tot i així es mantenen les desigualtats de gènere en la majoria d'indicadors: exemple la taxa d'activitat és menor, la taxa d'atur és superior (i ha augmentat enguany), la proporció de dones en atur de llarga durada és superior, i així com el salari mig de les jornades parcials enguany ha estat lleugerament superior en elles, el salari dels homes amb jornada a temps complet ha estat un 17,8% superior al de les dones^m.
 - Les persones estrangeres ha estat un dels grups en què més ha augmentat l'activitat i l'ocupació.
- El 2016 han disminuït les empreses petites (1-10 persones) i el nombre de persones que hi treballen, mentre que el nombre d'empreses ha augmentat en gairebé tots els sectors. Les empreses dedicades al comerç i reparacions continuen sent les més nombroses a la ciutat, i les que més s'han incrementat enguany han estat les del sector de la informació i comunicacions i les activitats immobiliàries. En canvi, han seguit disminuint les indústries manufactureres.

^m Les dades sobre el salari corresponen a 2015, les últimes disponibles.

- El 2016 ha augmentat la incidència de totes les LAT (lleus, greus i mortals), sobretot les més severes (greus i mortals). En el cas de les greus l'increment es produeix després d'un descens persistent al llarg dels anys analitzats. Contràriament a les LAT, la incidència dels tres indicadors de malaltia analitzats (MPB, MPSB, MRT), ha disminuït.
- Les LMAT més freqüents han estat les traumàtiques en jornada laboral (a diferència dels anys anteriors que ho van ser les *in itinere*). Aquestes LAT són les que més han augmentat entre les mortals el 2016, sobretot en els homes i en les ocupacions manuals.
- Com en anys anteriors, les LGAT més freqüents han estat les *in itinere*, que també han estat les que més han augmentat, sobretot en els homes i en les ocupacions manuals. Aquest fet podria estar relacionat amb l'augment de les jornades a temps parcial i la disminució del salari d'aquest tipus de jornades en els homes. La necessitat d'incrementar el salari podria portar a compaginar dues o més feines. Els accidents ocorreguts en el desplaçament d'una feina a una altra es consideren *in itinere*. Les altres LGAT relacionades amb els desplaçaments, les degudes a accidents de trànsit, tot i que molt menys freqüents també han augmentat, sobretot en les ocupacions no manuals.
- Les MPB han disminuït en relació a l'any anterior. Els trastorns musculoesquelètics han continuat sent els més freqüents de les MPB, tot i que han estat els que més han disminuït. Les malalties de la pell, en canvi, han augmentat en les ocupacions manuals.
- Les MRT han augmentat molt lleugerament. Els problemes de salut mental (trastorns de tipus ansiós i depressiu) han continuat sent els més freqüents seguits dels musculoesquelètics. Els trastorns mentals han augmentat lleugerament, però de manera més accentuada en les ocupacions no manuals.
- La taxa i el nombre d'inspectors i inspectores de treball s'ha reduït lleugerament respecte 2015.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- ¹ WHO: What are social determinants of health? [Internet]. Disponible a: <http://bit.ly/SfyX4n>
- ² Borrell C, Pons-Vigués M, Morrison J, Díez E. Factors and processes influencing health inequalities in urban areas. J Epidemiol Comm Health. 2013; 67(5):389-91.
- ³ Rantanen J, Kauppinen T, Toikkanen J, Kurppa K, Lehtinen S, Leino T. Work and Health Country Profiles. Country profiles and National Surveillance indicators in occupational health and safety. Copenhagen: World Health Organization, 2001.
- ⁴ García AM, Gadea R. Estimaciones de incidencia y prevalencia de enfermedades de origen laboral en España. Aten Primaria 2008;40(9):439-46.
- ⁵ Centers for Disease Control and Prevention. Indicators for Occupational Health Surveillance. MMWR 2007;56(No. RR-1:1-7.
- ⁶ European Agency for Safety and Health at Work. A review and analysis of a selection of OSH monitoring systems. Luxembourg, Office for Official Publications of the European Union, 2003.

Centre Col·laborador de l'OMS en
Salut Laboral

*WHO COLLABORATING CENTRE ON
OCCUPATIONAL HEALTH*

C S B Consorci Sanitari
de Barcelona

**Agència
de Salut Pública**

Unitat de Salut Laboral de Barcelona